

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Sheryl Tärkla

**SERBIA EUROOPA LIIDU LIITUMISPROTSESSI RAAMISTAMINE EUROOPA
KOMISJONI KOMMUNIKATSIOONIS UKRAINA SÕJA JÄRGSEL AJAL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Kristina Muhhina, PhD

Tartu 2022

Autorsuse deklaratsioon

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Töö sõnade arv: 8022

Sheryl Tärkla, 15 mai. 2023

Annotatsioon

Selle bakalaureusetöö eesmärk on luua ülevaade sellest, kuidas Euroopa Komisjon raamistab Serbia liitumist Euroopa Liiduga peale Ukraina sõja algust 24. veebruaril 2022. aastal. Töö uurimisprobleemi püstitamisel lähtuti Venemaa ja Ukraina vahelise sõja mõjudest Serbia poliitiliste otsuste langetamisel, kus riigil oli vajadus valida pooli ja kohandada oma välispoliitikat vastavalt nendele otsustele. Raamistamise tulemusi leiti Twitterist ja Euroopa Komisjoni ametlikest dokumentidest.

Tulemuste saamiseks teostati raamistamisanalüüsi 163 Twitteri postituse ja 17 Euroopa Komisjoni dokumendi peal. Nendest avaldusid relevantseid raamid 38-s Twitteri postituses ja 11-s Euroopa Komisjoni dokumendis. Kokku tuvastati 6 raami: 1) Euroopa Komisjon ootab järgmisi samme ja edasiminekuid Serbia poolt; 2) Euroopa Liidu toetus Serbiale; 3) Koostöö ühise eesmärgi nimel; 4) Serbia edusammud liitumisprotsessis; 5) Rahulolematus välispoliitiliste otsustega ja 6) Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner.

Valdavalt levisid Euroopa Komisjoni raamistustes positiivsed hoiakud Serbia liitumisprotsessi suhtes, kuid negatiivsetel raamidil oli seos Ukraina sõjast tingitud olukorraga. Samuti mängis märkimisväärset rolli negatiivsetel raamistustel Serbia dialoog Kosovoga. Tulemuste põhjal järeldati ka Euroopa Komisjoni tasakaalukat, kuid mõjutavat kommunikatsioonistrateegiat.

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to give an overview of how the European Commission is framing Serbian accession to the European Union after the beginning of Ukraine war in 24. February 2022. The research problem was based on the effects of the war between Russia and Ukraine on political decision-making in Serbia, where the country had to choose sides and adjust its foreign policy according to these decisions. The results of framing analysis were found from Twitter and the European Commission's official documents.

Framing analysis was made on 163 Twitter posts and 17 European Commission official documents. Relevant results were found from 38 Twitter posts and 11 documents. 6 frames were concluded: 1) The European Commission is waiting for next steps from Serbia; 2) The European Union's support towards Serbia; 3) Cooperation for shared goals; 4) Serbia's success on accession process; 5) Dissatisfaction with Serbia's decisions on foreign policy and 6) The European Union as the main political and financial partner to Serbia.

Positive attitudes towards Serbia's accession process were mostly spread in the frames of the European Commission, but the negative frames had a connection with the situation caused by the war in Ukraine. Serbia's dialogue with Kosovo also played a significant role in the negative framing. Based on the results, it was also concluded that the European Commission has a balanced but influential motive communication strategy.

Sisukord

Annotatsioon.....	3
Abstract.....	4
Sisukord.....	5
1. Sissejuhatus.....	7
2. Kirjanduse ülevaade.....	9
2.1 Hinnang varasematele uuringutele.....	9
2.2 Uurimisprobleem.....	12
3. Teoreetiline raamistik.....	14
3.1 Milles seisneb raamistamise teooria?.....	14
3.2 Miks rakendada raamistamise teooriat selle nähtuse uurimiseks?.....	15
4. Metodoloogia.....	17
4.1 Juhtum ja ajaperiood.....	17
4.2 Andmed ja tekstivalimi moodustamise strateegia.....	17
4.3 Raamistamise analüüsi etapid.....	20
5. Empiiriline uurimus.....	23
5.1 Tuvastatud raamistamise strateegiad.....	23
5.1.1 Euroopa Komisjon ootab järgmisi samme ja edasiminekuid Serbia poolt.....	23
5.1.2 Euroopa Liidu toetus Serbiale.....	24
5.1.3 Koostöö ühise eesmärgi nimel töötamine.....	25
5.1.4 Serbia edusammud liitumisprotsessis.....	26
5.1.5 Rahulolematus välispoliitiliste otsustega.....	27
5.1.6 Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner.....	29
5.2 Järeldused.....	29
6. Kokkuvõte.....	34
Kasutatud materjalid:.....	36
Lisad.....	46

1. Sissejuhatus

Serbia on üks Euroopa Liidu kandidaatriikidest, mille puhul sai liitumisprotsess alguse 2009. aastal. Nende aastate jooksul kuni liitumisläbirääkimised on kestnud on maailmas ja ka Euroopas toimunud mitmeid märkimisväärseid sündmusi, mis on avaldanud mõju tervele rahvusvahelisele süsteemile. Üks sellistest sündmustest on Venemaa ja Ukraina vaheline konflikt, mis 2022. aastal eskaleerus täiemahuliseks sõjaliseks konfliktiks. Antud sündmus on avaldanud suurt survet Euroopale ja eelkõige riikidele, kes olid selle sündmuse järel sunnitud valima pooli oma välispoliitikas. Üks neist riikidest oli ka Serbia, kus läbi aastate on arendatud suhteid nii Euroopa Liidu kui Venemaaga. Siinkohal kerkib ka uurimisprobleem, kus Euroopa Liiduga liitumise kontekstis on oluline saada teadmist sellest, kuidas Ukraina sõja järgne on mõjutanud Euroopa Liidu hoiakuid Serbia liitumisprotsessi osas, tulenevalt Euroopa Liidu ametlikule Venemaa agressiooni hukkamõistule. Ühtlasi ootab Euroopa Liit vastavaid otsuseid ja meetmeid ka oma liitlastelt ja veel enam liidu kandidaatriikidelt. Euroopa Liidu hoiakuid väljendab käesolevas töös Euroopa Komisjon kui Euroopa Liidu poliitikat elluviiv institutsioon.

Antud probleemi on oluline uurida, sest otsitavad tulemused võimaldavad saada uut informatsiooni Serbia liitumisprotsessi kohta aga ka Euroopa Komisjoni raamistamise strateegia kohta Euroopa Liidu laienemispoliitikas. Olulisust märgib ka asjaolu, et puudub konkreetne ülevaade Euroopa Liidu institutsionaalsest raamistamisest Serbia liitumise osas ja veel enam raamistamisest praeguses poliitilises olukorras Euroopas. Tulemused võimaldavad ka teha järeldusi Ukraina sõja mõjudest Euroopa Liidu laienemispoliitikas ja Serbia positsioonist selles. Tulemused on kasulikud mõistmaks Euroopa Komisjoni aga ka üldiselt Euroopa Liidu avaliku informatsiooni väljendusviisi ja kommunikatsioonistrateegiat.

Käesoleva uurimistöö eesmärk on on tuvastada viisid, kuidas Euroopa Komisjonis raamistatakse Serbia liitumist Euroopa Liiduga läbi Twitteri ja Euroopa Komisjoni veebilehel olevate ametlike dokumentide. Antud töö ajavahemikuks on 24. veebruar 2022 kuni 1. aprill 2022 ehk alustrajavaks sündmuseks on Venemaa sõjaline pealetung Ukrainasse 2022. aastal kuni praegune ajahetk, mille lõppkuupäeva märgib analüüsi teostamise aeg. Valitud ajavahemik tugineb asjaolule, et antud ajaraami algust määrav sündmus on avaldanud mõju sellele, kuidas Euroopa Komisjon raamistab Serbia liitumisprotsessi, kuna sündmus on

üldiselt avaldanud suurt mõju rahvusvahelisele poliitikale kui ka Ida-Euroopa ja Lääne-Balkani riikidele, kes peavad tänapäevases rahvusvahelises süsteemi hoolikalt ja strateegiliselt kujundama oma välispoliitilisi otsuseid. Uurimisküsimus saab seetõttu olema, kuidas Euroopa Komisjon on raamistanud Serbia ühinemist liiduga läbi Euroopa Komisjoni ametlike dokumentide ja Twitteri seisukohtade Ukraina sõja järgsel ajal?

Antud analüüsitulemustest on oodata Ukraina sõja mõjutusi selles, kuidas Euroopa Komisjonis raamistatakse Serbia liitumisprotsessi ning eeldus on, et mõju on ka teataval määral negatiivne, tuginedes Serbia koostööle ja sõltuvusele Venemaast. Samuti on eelduseks, et Serbia liitumisprotsessi raamistamisele avaldab mõju ka Serbia poliitiline esindus ehk Serbia president, kelle otsused ja poliitiline kuvand mõjutavad riigi positsiooni ja mainet rahvusvahelises poliitikas.

Raamistamist selles töös vaadeldakse kui Euroopa Komisjoni poolset hinnangute väljendamist või ka narratiive Serbia Euroopa Liidu liitumise protsessi suhtes. Raamistamise analüüsi teostamiseks tuvastatakse erinevaid hoiakuid väljendavaid raame Twitterist ja Euroopa Komisjoni veebilehel avaldatud dokumentidest, mille hulgas on ka raportid ja pressiteated. Twitterist saadavad analüüsitulemused esindavad üldist Euroopa Komisjoni sotsiaalmeedias väljenduvat hoiakute presenteerimist. Twitteris raamide leidmiseks keskendutakse Euroopa Komisjonis esindaval positsioonil olevatele isikutele, kes on ka seotud konkreetset Euroopa Liidu naabruspoliitikaga.

Töö koosneb kolmest suuremast peatükist, kus esimeses antakse ülevaade töö teoreetilisele taustale ja lähtkohtdele ning uurimisprobleemi tutvustusele. Teine teemablokk keskendub töö metodoloogilise lähenemise tutvustamisele ehk sellele, mis raamistamine endast kujutab ning kuidas raamistamisanalüüsi antud töös rakendatakse. Kolmas osa annab ülevaate saadud analüüsitulemustest ning nende põhjal loodud teadmistest ja järeldustest.

2. Kirjanduse ülevaade

2.1 Hinnang varasematele uuringutele

Antud töö keskmes on Serbia raamistamine Euroopa Komisjonis peale 24. veebruarit 2022. aastal, kui algas Venemaa täiemahuline pealetung Ukrainas. Võib eeldada, et see sündmus on avaldanud teatavat mõju ka riikidele, kus parajasti on käimas Euroopa Liiduga liitumise protsess. Euroopa Liit on kindla poole valinud Ukraina sõja kontekstis ning liitumisprotsessis olevad riigid, kel seisukohad samal teemal võivad lahknedagi, neil võib saada saatuslikuks see ihaldatav liikmestaatus. Serbia võiks olla potentsiaalselt üks neist näidetest. Serbia on juba üle kümnendi omanud kandidaatriigi staatust Euroopa Liidus ning seetõttu on ka mitmeid varasemaid analüüse sellest, kuidas Euroopa Liidus seda on raamistatud. Näiteks on võimalik vaadelda tagasi aega, kui Serbia veel ametlikult kandidaatriik ei olnud ning läbi viidi uuring kuidas Euroopa Liidu kodanikud raamistavad Serbia potentsiaalset liitumist. Tegemist on Sophie Lecheler'i ja Claes H. De Vreese' European Political Science Review's esitatud artikliga, kus valim loodi Hollandi rahva põhjal ning uuriti erineva sotsiaal-majandusliku taustaga inimeste seisukohti Serbia liitumisprotsessi osas 2009. aastal (Lecheler & de Vreese, 2010). Tulemuste saamiseks lähtuti eeldusest, et meedia on suurel määral mõjutanud inimeste seisukohti. Sestap vaadeldi tulemusi 4 mõõdiku alusel: uskumuse olulisus, valentsus, toetus Serbia kandidaatriigi staatusele ja poliitiline silmaring. Tulemused näitavad, et inimesed on meedia arvamusest mõjutatud ning näevad liitumist negatiivsena, peamiselt põhjustel, mis palju kajastust on leidnud nagu näiteks puudulik koostöö ÜRO sõjatribunaliga, kus rohkem meediaga jagasid arvamust vähesema poliitilise teadmisega inimesed. Ühtlasi väiksema poliitilise silmaringiga inimesed toetasid vähem ka Serbia liitumist. Antud artikkel andis ülevaate ka sellele, et sihtrühmas olevad meediast mõjutatud hollandlased on pigem negatiivse suhtumisega olnud Serbia liitumisprotsessi, kuid siiski ei anna see artikkel piisavat ülevaadet kogu Euroopa Liitu puudutavast suhtumisest ilma konkreetse mõjuallikata. Ühtlasi on antud töö juures oluline saada rohkem poliitilise sfääri seisukohti kui rahva omi.

Teisest artiklist saab konkreetse hinnangu Euroopa Liidu aga ka NATO suhtumisele Serbiasse just Ukraina sõjast mõjutatult, kuna töö keskendus just Serbia ja Venemaa koostööle pärast Vene-Ukraina konflikti algust 2014. aastal. Aleksandar Mitic järelendas oma 2020. aasta uuringu tulemustes uurides üle 20 mõttekoja analüüse, et üksi neist ei väljenda

EL/NATO liikmesriikide toetust ega positiivset hoiakut Serbia-Vene koostööle ning seda nähakse “hübriidohuna” (Mitic 2020, 161). Töös on vaadeldud Euroopa Liitu ja NATO-t ühiselt Lääne ideoloogia esindajana ning väljakujunenud raamid väljendavad peegeldavad ohte nagu valeinformatsiooni leviku suurenemine aga ka koostöö energiaalane koostöö Vene gaasi importimiseks (Mitic 2020, 162). Viimane on ka relevantne temaatika antud töö kontekstis, kuna möödunud suvel, kui Euroopa Liit tegeles energiajulgeoleku suurendamisega ning Venemaa sanktsioneerimisega, sõlmis Serbia Venemaaga leppe gaasi importimiseks (Al Jazeera 2022).

Veel üks uurimus, mis konkreetselt puudutas raamistamist Twitteri postituste põhjal uuris, kuidas Briti välisesindajad raamistavad Serbia liitumist Euroopa Liiduga 2016. aastal enne Brexitit jõustumist, kui antud raame saab võrdsustada Euroopa konteksti. Tulemustes jäi domineerima positiivne hoiak Serbia liitumisele, rõhutades tuvastatud raamidele nagu regionaalne koostöö, UK toetus, teekond, Euroopa pere, positiivne mõtestatus ning üksikud pettumust väljendavad raamid (Kapranov 2016, 80).

Konkreetsetest töödest, mis uurivad Euroopa Komisjoni poolseid raamistamisi, on üheks näiteks Ferdi De Ville’ ja Niels Gheyle’ 2021. aasta töö “Small Firms as the Main Beneficiaries of Trade Agreements? A Framing Analysis of European Commission Discourse”, mis keskendub sellele, kuidas Euroopa Komisjon raamistab väikeettevõtete kasu pärast Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerlust (TTIP). Selle töö puhul on raamistusanalüüs eriline, sest uuritakse Euroopa Komisjoni enda poolt kasutusele võetud raamistamise strateegiat, kuid ühtlasi võeti vaatluse alla uudiste raamistamine. Raamistamise ajendiks oli asjaolu, et avalik arvamus peab TTIP-d suurettevõtetele loodud lepinguna ning eesmärk oli Euroopa Komisjoni poolt tõestada vastupidist, rõhutades väikeettevõtete kasule mittetariifsetest tõketst, mis on fiskseeritud ning ilma hajutamisskaalata saadakse kasu nende tõkete vähendamise näol (De Ville & Ghyle 2021). Töös ei viidud läbi tavapärast raamistamisanalüüsi, vaid keskenduti olemasolevatele materjalidele ning järeldati, et Euroopa Komisjonil oleks olnud efektiivsemaid alternatiive antud eesmärgi saavutamiseks läbi raamistamise (De Ville & Ghyle 2021).

Euroopa Komisjoni laienemise ja naabruspoliitika diskursust on uurinud Alun Jones ja Julian Clark, kes tõid välja, et diskursuse keskmes kõlas naabruskonna ülesehitamise eesmärk,

hõlpsustada EL laienemise enesekindlat projitseerimist liidu naaberriikides, mille alt kumas ühtsa naabruskonna idee, mis ületas geograafilistele piiridele keskendumise (Jones & Clark 2008, 553). Ühtlasi rõhutati teoses Euroopa Komisjoni rolli Euroopa Liidu naabruspoliitika diskursuse kujundamises, kus väljendati insitutsiooni kui kõige olulisemat üksust, võttes arvesse nende naabruspoliitika eestvedavat rolli (Jones & Clark 2008, 557). See on oluline teadmine ka käesoleva töö juures, kuna väide toetab Euroopa Komisjoni valikut laienemispoliitilise raamistamise uurimiseks.

Vaadeldes Serbia fenomeni rahvusvahelises poliitikas ning seda teekonda, mis on tehtud praeguse seisuga saavutamiseks, üldiselt saab tuua esile mitu erinevat ruumilist identiteeti, mis esinevad Serbia avalikkuses. Bojan Savić on tuvastanud, et kohalike seas on valdavaks identiteetideks on väiksuse narratiiv, mis erineb majandusliku ja loogilise vaatenurga alt (Savić 2014, 711). Ühtlasi toodi välja ka kahtlev identiteet enesemääramises Lääne ja Ida telje vahel (Savić 2014, 712). Euroopastumise idee siinkohal viitab soovile saada osaks Läänest või määratleda Serbiat sel viisil. Need enese identifitseerimise viisid annavad arusaama riigi eesmärkidest rahvusvahelises poliitikas, nagu saada osaks Euroopa Liidust. Samas vihjab ka väiksuse narratiiv sellele, et riigil on pidev vajadus olla partner riigile, mis võimaldaks neile enim stabiilust ja ohutust majanduslikult, julgeoleku alasel või ka muudes kategooriates.

Luues üldist hinnangut Serbia liitumisprotsessile nende uuringute põhjal, võib väita, et rahva arvamus eristub poliitilistest seisukohtadest. Rahva hulgas on toetus sõltuv inimeste kriitilisest mõtlemisest ning selle tõttu mõjutatav meediast. Poliitiline arvamus toetas Serbiat liitumisprotsessis, kuid aja möödudes on kasvamas julgeolekuoht Euroopa jaoks tulenevalt Serbia koostööst Venemaaga. Antud töös mängib Venemaa suurt rolli, kuna töö ajaraamistik keskendub sündmustele 24.02.2022 järgselt, kui algas täiemahuline Ukraina sõda Venemaaga. Ühtlasi on mingid varasemad ohud saanud kinnitust möödunud aastal ning seetõttu on ka võimalik eeldada, et poliitiline diskursus on muutunud ja Serbia liitumist raamistatakse teisiti, mis seab ka küsimärgi alla nende reaalse liitumise võimalikkuse lähitulevikus. Euroopa Komisjoni raamistusanalüüsile kui ka diskursuse loomisele toetudes saaks järeldada, et institutsioon üritab poliitiliselt neutraalseid vaateid väljendada ning ka ühtse naabrusringkonna loomise ideed edasi kanda. Serbia olekust seal naabruskonnas kui üldisest nähtusest võib öelda, et tegu on ebakindla riigiga, mis soovib olla osa suuremast

kogukonnast, kuid oma geopoliitiliste ja majanduslike omaduste tõttu on riigil keeruline leida püsivat seisukohta oma välispoliitilise suuna osas.

2.2 Uurimisprobleem

10 aasta eest sai Serbia Vabariik ametliku Euroopa liidu kandidaatriigi staatuse, kuid nüüd peale erinevaid valitsustevahelisi kohtumisi ja tehtud samme, ei ole reaalne liikme staatus endiselt silmapiiril (Euroopa Välisteenistus 2021). Aastatega on Serbia rahva toetus Euroopa Liiduga liitumise osas oluliselt vähenenud ning entusiasm kadumas. 2022. aasta aprillis serblaste seas läbiviidud uuringu tulemused näitasid kõigest 35% toetust EL liitumise poolt ning 44% vastumeelsust, väitis uuringufirma Ipsos direktor Serbia uudiste väljaandele Blic (Mastilović Jasnić 2022). Takistused liitumisprotsessi juures pole aga seotud vaid serblaste väikse toetusega, vaid suuremas osas riigi edusammudega tagamaks EL poolt sätestatud kriteeriumeid. 2021. aastal Euroopa Komisjoni koostatud raportist leiab, et Serbia inimõigustealased, organiseeritud kuritegevuse vastased ning korrupsioonivastased edasiminekud ja saavutused Serbia-Kosovo vahelistes suhetes olid minimaalsed (Euroopa Komisjon 2021). 2022. aasta sündmusi arvestades on ehk kõige olulisem Euroopa Liidu seisukohalt Serbia suhted Venemaaga ning suhtumine Ukrainas toimuvasse sõtta, pidades eelkõige silmas Serbia presidenti Aleksandar Vučić'it, kes taunib EL sanktsioone Venemaa vastu ning seetõttu võib eeldada, et Serbia presidendi käitumisviis on mõjutanud seda, kuidas Euroopa Liit Serbiat vaatab peale Ukraina sõja algust (Dunai 2022). Euroopa Liit on ühtselt sanktsioonide poolt ning seetõttu on Euroopa Liidu ja Serbia suhted võib öelda, et halvimas seisus peale Serbia kandidatuuri esitamist. Mitmed Euroopa Parlamendi esindajad on kritiseerinud Serbia otsust mitte ühiselt sanktsioneerida Venemaa ning näevad selles põhjust takistada Serbia liitumist (S&D 2022). Olenemata sellest, et Serbia valitsus tunnustab Ukrainale kuuluvana ka okupeeritud alasid, on riigisiselt arusaamad lahknevad ning 60% kohalikest leiab, et Ukraina sõja põhjustajaks ei ole mitte Venemaa, vaid Ameerika Ühendriigid (Strategic Comments 2022). Serbia liitumisega seotud murekohti on mitmeid, kuid Ukraina sõda on tervet probleemi võimendanud ning näitab olukorda uues valguses.

Euroopa Komisjon mängib selles suurt rolli, arvestades peadirektoraatide koosseisu, kus on erinevaid teemavaldkondi, mis just uuritavat teemat puudutavad, nagu näiteks DG NEAR ehk Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat, kus Serbia liitumisprotsessi mõjutab palju just nende seisukoht ja hinnang olukorra üle. Siinkohal saab püstitada töö fookuse ja uurimisküsimused. Esmalt on oluline uurida, milliseid tähendusi omistab Euroopa Komisjon Serbia liitumisele ning samuti ka milliseid konstruktsioone kasutab Euroopa Komisjon Serbia kohta laienemis- ja naabruspoliitika narratiivides?

Vaadates varasemalt uuritud Euroopa Liidu poolseid raamistamisi Serbia suhtes võib märgata, et uuringud keskenduvad Euroopa Liidule selle kodanike kontekstis ning veelgi enam mingi kindla liikmesriigi kodanike seisukohtadele. Sellest saab järeldada vajadust uurimaks liikmesriikide ülest institutsionaalset raamistamist Serbia suhtes. Lisaks on suurem osa uuringutest raamistamise suhtes keskendunud Serbiale Euroopa Liidu suhtes, mis kindlalt väljendab teema uurimise vajadust.

Uuritava teema ajaraamistikuks on 24.02.2022 järgne periood kuni 2023. aasta aprill. Selle juures on oluline fookus raamide loomisel Venemaa sõda Ukrainaga ning selle mõjutused Serbia liitumisprotsessile, mõjutatult Serbia suhetest Venemaaga. Siin kujuneb veel üks oluline aspekt teema uurimise vajaduseks, kuna varasemad tööd Serbia raamistamisest Euroopa Liidus on jäänud Ukraina sõja eelsele ajale. Siiski on uuritud 2014. aasta järgsel perioodil, kui konflikt juba alguse sai ning see avaldas ka mõju seisukohtade kujundamisele Euroopa Liidus, kuid olukord on konflikti eskaleerumisega oluliselt muutunud ning seega on paratamatult muutunud ka Serbia raamistamise viisid Euroopas.

Uurimisalune institutsioon saab olema Euroopa Komisjon, mis siinkohal esindab Euroopa Liidu ülest arvamust, püüdes saavutada ratsionaalset seisukohta poliitilises sfääris. Küsimus on vastavalt, kuidas Euroopa Komisjon on raamistanud Serbia ühinemist liiduga läbi Euroopa Komisjoni ametlike dokumentide ja Twitteri seisukohtade Ukraina sõja järgsel ajal?

3. Teoreetiline raamistik

3.1 Milles seisneb raamistamise teooria?

Antud töö keskseks kontseptsiooniks saab olema raamistamine ning selle kontseptsiooni loojatest üks tuntumaid autoreid on Erving Goffman. Tema kirjeldab raamistamist kui üldist mõistmise raamistikku, mõistmaks sündmusi ühiskonnas ning analüüsivaks konkreetseid nõrku kohti, millele raamid on suunatud (Goffman 1986, 10). Raamistamise järelduste tegemiseks on vajalikud raamid, mis uurimisel materjalis esinevad ning viitavad hoiakule. “Ribana” kirjeldab Goffman kui väljalõiget, mis väljendab kellegi vaatenurka mingis sündmuste jadas või tegevusvoos (Goffman 1986, 10). Pealtnäha võib tunduda, et Goffmani “riba” on sama, mis “raam” mõnes muus käsitluses, kuid Goffman annab ka raamile endale definitsiooni, mille kohaselt on tegu sõnaga viitamaks üldistele identifitseeritavatele elementidele, mis kirjeldavad olukorra definitsioone, olles kooskõlas organisatsiooni sotsiaalseid sündmusi juhtivate põhimõtetega ja meie subjektiivse osalusega neis (Goffman 1986, 11). Autor eristab loomulikku ja sotsiaalset raamistikku, kus viimasel on oluline omada taustateadmist, mis täidab “juhitud tegevuse” rolli ning need on alluvad tegija sotsiaalsele hinnangule, mis põhineb aususel, efektiivsusel, säästlikkusel, taktitundel, ohutusel jne (Goffman 1986, 22). Sotsiaalne raamistik on ka see, millele käesolevas töös fookus on suunatud.

Goffmani kirjeldus raamistamisest on teoreetiline ning annab edasi üldise mõistmise kontseptsioonist, kuid minnes veel rohkem süvitsi just antud töös olulise raamistamise käsitlusega, mis puudutab paljuski kommunikatsiooni allikaid, leiab ka siinkohal relevantsemaid ja konkreetsemaid käsitlusviise. Robert N. Entman kirjeldab raamistamist kui valimi ja silmapaistvuse kaasamist, kus raamistada midagi tähendab tajutavast reaalsusest teatud külgede välja valimist ning nende esiletõstmist kommunikatsiooni edastavast tekstist viisil, kus eesmärgiks on edendada uuritava probleemi definitsiooni, põhjuslikku tõlgendust, moraalset hinnangut või valitud objekti käsitlusi soovitada (Entman 1993, 52). Siinkohal on oluline rõhutada allikana kommunikatsiooni edastavat teksti, mida kasutatakse ka käesolevas töös.

3.2 Miks rakendada raamistamise teooriat selle nähtuse uurimiseks?

Käesoleva töö eesmärk on saada Euroopa Komisjoni poolset hoiakut Serbia liitumisse Euroopa Liiduga pärast 24. veebruarit 2022. aastal, seega raamistamise strateegia võimaldab tuvastada töös asjakohastest allikatest neid hoiakuid, mis saavutatakse raamide loomisega. Töö ajaraamistik võimaldab selget raamistamise analüüsi teha ning annab aluse tööd hiljem rakendada võrdlusanalüüsiks ajaraami eelse perioodiga ning sündmustega, mis sellele eelnesid ning järgnesid. Raamistamine on üldiselt kvalitatiivse uurimise teooriana väärtuslik, pakkudes empiirilist ülevaadet millelgi väga suhtelisele. Siiski on ka selle suunas teatud kriitikat, nagu usaldusväärsuse või kehtivuse küsitavus, aga ka selle keerukus nii raamide loomise poolelt kui ka tõlgendamisest (Linström & Marais 2012, 27). Antud uurimuse juures tundub see siiski mõistlik metoodika, kuna töö eesmärk on saada seisukohta väljendavaid andmeid ning mitte keskenduda teksti sisu analüüsimisele. Raamistamine on laialdaselt kasutatud just poliitilist kommunikatsiooni puudutavate tekstide puhul, kuna selle metoodika üks suur eelis võrreldes teiste kvalitatiivsete hoiakute uurimismeetoditega on ebarealistlike eelduste vältimine (Pan & Kosicki 1993, 69). Selle töö juures annab raamistamine eelise teiste teoreetiliste raamistike ees tänu selle lihtsusele saavutada kindlaid hoiakuid, ilma diskursusanalüüsi teostamata.

Euroopa Komisjoni poolne raamistamine on Euroopa liidu laienemispoliitika kommunikatsiooni kontekstis oluline, sest tegu on neutraalse Euroopa Liidu institutsiooniga, kus saab eeldada, et analüüsi ei mõjuta riiklik seisukoht laienemise osas või hoiakud konkreetse riigi kandidatuuri, mis võib tekkida analüüsides Euroopa Parlamendi liikmete seisukohti või ka Euroopa Liidu Nõukogus, kus mõlema puhul on esindatud riigid mitte Euroopa Liit üldiselt. Serbia puhul on see eriti oluline, et puuduks konkreetse riigi hoiak, kuna hoiakud on teatud liikmesriikidel erinevad ja kallutatud, sest mõni arvamus võib olla mõjutatud konkreetse riigi ajaloost Serbiaga või ka muudest poliitilistest otsustest.

Raamistamise teooria selles töös täiendab teadmisi viisidest, kuidas Euroopa Komisjon kujundab ja viib täide Euroopa Liidu laienemispoliitikat. Konkreetselt saab ülevaadet, kuidas Euroopa Komisjon käitub olukorras, kus naabrusalas toimuv sõda avaldab mõju laienemisele. Siinkohal on eeldus, et Serbia poliitilised otsused sõja toimumise ajal on mõjutanud Euroopa Komisjoni suhtumist riigi osas.

4. Metodoloogia

4.1 Juhtum ja ajaperiood

Vastavalt püstitatud probleemile on selle töö keskseks uurimisobjektiks Serbia Euroopa Liiduga liitumise raamistamine Euroopa Komisjoni poolt. Uuritava teema ajaraamistikuks on 24.02.2022 järgne periood kuni 2023. aasta aprill. Ajaperioodi valikut põhjendab Venemaa pealetungi algus Ukraina aladele 24. veebruar 2022 ning kuni praeguseni, mil analüüsi teostatakse. Ajaraami aluseks oleva sündmuse seos uuritava teemaga põhineb eeldusel, et antud sündmus on avaldanud mõju uuritavale protsessile ning töö käigus soovitakse välja selgitada, milline see mõju on, kas positiivne või negatiivne Serbia liitumisele Euroopa Liiduga.

Antud töös on kasutusel üksikjuhtumi analüüs, mis oma olemuselt on määratletud kui huvi üksiku juhtumi vastu, mitte kasutatud uurimismeetodite vastu, kus nähtus on konkreetne ja ainulaadne ning kuulub piiratud süsteemi (Stake 2008). Analüüsialuseks nähtuseks on üksik olukord, seega selles töös on tegu Euroopa Komisjoni raamistusega Serbia EL liitumise osas. Üksikjuhtumi analüüs on selle töö jaoks parim lahendus, kuna tegu on väga spetsiifilise nähtusega, millele üldiselt on keerukas ülevaadet luua kui keskenduda tervele laienemispoliitika raamistamisele. Üksikjuhtumi analüüs võimaldab suurest hulgast andmetest välja võtta uuritava teema jaoks asjakohased osad ehk vajalik ei ole analüüsida kõiki antud ajavahemikus avaldatud Twitteri postitusi ja kodulehel avaldatud dokumente. Raamistamine konkreetsetel tegeleb süvateksti analüüsiga ehk puudub vajadus otsida põhjuslikke seoseid. See tähendab, et selle töö juures minnakse sügavuti mingi konkreetse nähtusega ning ei otsita muid seoseid, vaid luuakse järeldusi selle konkreetse sündmuse kohta, milleks ka üksikjuhtumi analüüs on loodud.

4.2 Andmed ja tekstivalimi moodustamise strateegia

Andmete kogumiseks kasutatakse kahte allikat - Twitter ja Euroopa Komisjoni ametlikud dokumendid. Esimese näol on tegu sotsiaalmeedia platvormiga, kus on võimalik jagada

peamiselt tekstilist sisu uudiste või seisukohtadena. Teiseks andmeallikaks on Euroopa Komisjoni ametlikud dokumendid, mille alla kuuluvad institutsiooni kodulehel avaldatud uudised, pressiteated ja raportid. Antud allikate abil on võimalik leida kindlaid seisukohti või ka tekste, mis käsitlevad uuritavat sündmust valitud ajavahemikus.

Sotsiaalmeedia, kui andmete kogumise allikas osutus valituks, kuna selle töö juures on sotsiaalmeedial kindel eelis teiste võrdväärsete allikate kõrval nagu intervjuud või ajakirjanduslik meedia. Põhjuseks on otsene sisu, kuna postitusi kogutakse Euroopa Komisjoni ametlikult kasutajalt ja ka institutsiooni presidendi Ursula von der Leyen'i kasutajalt kui ka naabruspoliitika ja laienemise valdkonna kasutajalt ja voliniku Olivér Várhelyi' ja valdkonna peadirektori Gery Jan Koopmani kasutajatelt. Ajakirjandusliku meedia negatiivne külg on arvamuste tõlgendamine, kus võib olla teatud määral kallutatud arvamusi ja puuduvad otsesitaadid. Intervjuude osas esineb sama probleem, mida saaks vältida ise intervjuusid läbi viies, kuid antud töö juures pole seda valitud isikutega võimalik teostada. Raamistamise strateegia tuvastamiseks on Twitter parim valik, sest antud platvorm on tuntud just teatud seisukohtade väljendamiseks mingitel teemadel, mistõttu on raamistamist lihtne tuvastada. Ühtlasi on Twitteris võrreldes teiste sotsiaalmeedia platvormidega Euroopa Komisjonil ja selle esindajatel suurem kajastus, see tähendab, et Twitterisse postitatakse rohkem, kuigi suurem osa postitustest on sama sisuga erinevatel platvormidel.

Teised andmed tulevad Euroopa Komisjoni kodulehel avaldatud dokumentidest samal põhjusel nagu ka sotsiaalmeedia andmed, kuna need võimaldavad otsest hinnangut, kus pole lisatud vahendava platvormi sisu. Dokumendid ehk antud kontekstis uuritavas ajavahemikus Euroopa Komisjoni poolt avaldatud raportid, pressiteated ja uudislööd on kasulikud allikad raamistamise analüüsi teostamiseks, kuna erinevalt Twitterist, pole neil piirangut teksti mahu osas ning seetõttu on sisu informatiivsem ja võimaldab laiemat analüüsipinda.

Valimi moodustamisel on kaks kohati erinevat lähenemist andetele, vastavalt, kas need tulenevad Twitterist või Euroopa Komisjoni kodulehelt. Ühine joon mõlema puhul on ajaraam ehk andmed peavad olema avaldatud vahemikus 24.02.2022 - 1.04.2023. Twitteri juures on oluline spetsifitseerida isikud ja kasutajad, mis vaatluse alla tulevad. Siinkohal on vaatluse all neli kasutajat: Euroopa Komisjoni oma (@EU_Commission), Euroopa Komisjoni presidendi

Ursula von der Leyen'i kasutaja (@vonderleyen), Euroopa Komisjoni naabrus- ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi (@eu_near) ja voliniku Olivér Várhelyi' kasutaja (@OliverVarhelyi) ja viimaks sama valdkonna peadirektori Gert Jan Koopmani kasutaja (@GertJanEU). Tegu on Euroopa Komisjoni ja selle esindajatega, kes on olulised selle töö kontekstis ehk väljendavad institutsiooni üldist arvamust või konkreetselt Euroopa Liidu laienemispoliitikat puudutavat arvamust. Antud isikutel on esindav õigus, mistõttu on tegu kõige usaldusväärsema valimiga raaamistusanalüüsi teostamiseks. Analüüsitava sisu valikut hakatakse teostama teksti väljavõtetena, aga ka piltidest, mida on jagatud koos olulise teksti sisuga. Antud valim koostatakse teatud fraaside või märksõnade esinemisel, mis on seotud uurimisaluse teemaga ning on korduvad erinevatest postitustes, mis uurimisalust teemat kajastavad. Antud väljavõttud peavad edastama tähendusi, mistõttu analüüsitakse sisu, kus on märksõnad korduvad või pildid kajastavad läbivat narratiivi. Konkreetsetes on vaatluse all 163 Twitteri postitust, mis varasemalt mainitud kasutajad on avaldanud uuritavas ajavahemikus. Postitused on selekteeritud märksõnade alusel, kus kõik neist sisaldavad üht järgnevatest väljenditest: “Serbia”, “Aleksandar Vučić” ja “Western Balkans”. Edasi teostatakse analüüsi saadud postituste põhjal, kust võetakse välja need, mis edastavad raame moodustavaid hinnanguid.

Eraldi analüüsi teostatavate dokumentide juures on raamistamise strateegia sarnane, kuid peamiselt tuleneb erinevus teistsugusest andmestikust. Siinkohal on tegu mahukamate tekstidega ning tulemuste saamiseks viiakse läbi eesmärgipärast väljavõttu. Viimane kujutab endast valimivõtu tehnikat, kus tehakse valik tahlikult valija seatud omaduste alusel ning mille eeliseks on efektiivsus mahukate andmete töötlemisel, miinimum või maksimum valimi arvu puudumine ja asjaolu, et puudub vajadus toetuda teistele teooriatele (Etikan, Musa & Alkassim 2016, 2). Raamistamine dokumentides on keerukam, kuna sisaldab oluliselt rohkem sisu kui Twitteri üks postitus, seega on eesmärgipärane valim loogiline lahendus sellist tüüpi andmestik. Vaatlusalusel perioodil on avaldunud 17 teemaga seotud väljaannet Euroopa Komisjoni veebilehel, mis sisaldavad märksõnu “Serbia” ja “Western Balkans”.

4.3 Raamistamise analüüsi etapid

Margaret Linström ja Willemien Marais on andnud konkreetse aluse, kuidas raamistamist etappidena teostada, luues selleks seitse sammu. Kõik sammud on järjestikku rakendamiseks järgmiselt: 1) meediumi/teema valik, 2) ajaraami määramine, 3) valimi koostamine, 4) analüüsiühiku tuvastamine, 5) raami tüpoloogia valimine, 6) kehtivad määratlused ja 7) raamide tuvastamine (Linström & Marais 2012, 29 & 30). Esimesed kolm on iseenesest mõistetavad - teema ja allikate valik, konkreetne ajavahemiku valik allikatest analüüsi teostamiseks ja valimi moodustamine. Antud etapid olid kirjeldatud eelnevates peatükkides, kus töö keskse teema ajaraam on 24.02.2022-1.04.2023 ning valimiks eesmärgipärane valim.

Neljas samm analüüsiüksuse tuvastamisest tähendab mingi asjakohase faktori esinemist, kas siis sõna, teema, sümboli vms ning seda kindlal ajavahemikul kindlas allikas (Linström & Marais 2012, 29). Siinkohal on oluline analüüsitava postituste arv, kus kõiki võetakse ükshaaval ning üksik postitus moodustub kuni 280 tähemärgist (Twitter Developer Platform). Twitteris on analüüsiühikuks laused, kuna tähemärkide arv on piiratud ning lausega peab olema keskne hoiak juba edastatud. Dokumentide juures on see aga teistsugune, kuna lause pole piisav ühik hoiakute tuvastamiseks, seega on vaatluse all terve paragrahv. Dokumendid on teksti suhtes mahukamad võrreldes sotsiaalmeedia postitustega ning üldine raam võetakse terve paragrahvi põhjal, mistõttu on viimases ka rohkem autori poolset üldhinnangut.

Raami tüpoloogia valiku all peavad autorid silmas valimi analüüsi, kus induktiivsel viisil korduva lugemise tulemusel tehakse otsused uudiste raamidest ning deduktiivse lähenemise korral tuginedes varasemalt sooritatud analüüsidele ja seejärel mõlema lähenemisviisi puhul leitakse üks domineeriv ning ka teisejärguline raam, millega tööd edasi teha (Linström & Marais 2012, 30). Antud töös kasutatakse induktiivset lähenemist, kuna tegemist on võrldemisi vähe uuritud temaga, mõeldes just Serbia EL liitumisprotsessi seostele Ukraina täiemahulise sõjaga, mille näol on tegu hiljutise sündmusega. Seetõttu puudub piisav baas varem sooritatud analüüsides ning vaja on tuvastata üksnes uut raamistamise analüüsi.

Kehtivate määratluste all mõeldakse definitsioone, mis tööd kasutusele tulevad ning vajadus neid omakorda analüüsida enne raamistamise enda sooritamist (Linström & Marais 2012, 30). See etapp jääb antud töös vahele, kuid selle töö juures on oluline siinkohal paika panna

raamistamise instrumentid. Varasemalt oli mainitud, et töös tulevad kasutusele lisaks ka pildimaterjalid, mis on, kas seotud tekstiga või üksikult esitatud ning väljendavad visuaalselt töös olulisi märksõnu, mis kannavad edasi hoiakuid. Seetõttu on vaja vaadelda raamistamise analüüsi multimoodlaseid tööriistu, millest annab hea ülevaate Renée Moernaut, Jelle Mast ja Luc Pauwels töös “Visual and Multimodal Framing Analysis” (vt Tabel 1). Nendest välja toodud instrumentidest on selles töös kasutusel viis, milleks on osalejad ja omadused, positsioonilisus, kontekst, kõnekujundid ja jutustamine (Moernaut, Mast & Pauwels 2020, 491). Instrumentide valiku tegemist põhjendab kasutus ja sobivus töösse. Need instrumentid on kohandatavad nii verbaalsele kui visuaalsele sisule, mis on eraldi välja toodud allpool Tabelis 1. Üldiselt väljendavad antud tööriistad omadusi, mida jälgida analüüsialuse sisu juures, et tuvastada neist raame. Visuaalse materjali juures keskendutakse selles töös rohkem isikutele ning nende kujutamisele kontekstis, sest visuaalse materjali analüüsi teostatakse Twitteri postituste põhjal ning neis jagatud pildid kujutavad peamiselt ametnike kohtumisi.

Tabel 1. Multimodaalsed instrumentid raamistamise analüüsis

Instrument	Verbaalne sisu	Visuaalne sisu
Osalejad ja omadused (kohalolu/puudumine, narratiivid, konnotatsioon, osalus, kategoriseerimine)	nimetused ja predikaadilised strateegiad, leksikaalsete terminite järjekord	ilmed, žestid, suurused, sümmeetrilisus, korduvus, sarnasused, seostumine
Positsioonilisus (joondumine osalejate vahel)	personaalsed asesõnad	kaugus, valgustus, sügavus, fookus
Kontekst (aeg, ruum, põhjuslikkus jne) (karakter, kohalolu/puudumine)	määrsõnad, eessõnade konstrueerimine (tuvastatavad isikud tuvastatavas kontekstis, kontekstipõhisus või subjektipõhisus)	visuaalsed vihjed, mis viitavad teatud aegruumile, kaugus/nurk/sügavus (tuvastatavad isikud tuvastatavas kontekstis, rõhk stseenil või subjektile)
Kõnekujundid (raami veenvamaks muutmine, esiplaanil olevad elemendid, tähendusele kihtide juurde lisamine)	kõrvutamine, metafoorid, retoorilised küsimused, semantilised ümberpööratud, kontrast jne	kõrvutamised, metafoorid, näitlikustamised, korduvus, jne
Jutustamine	jutustaja kujutamine, tsitaatite	jutustaja kujutamine, jutustaja

(retooriline vahend narratiivi kaardistamisel)	kujutamine, eksperdi/rahvainimese kujutamine	kui fokuseerija
--	--	-----------------

Allikas: Moernaut, Mast & Pauwels 2020, 491.

Viimase etapi raamide tuvastamise juurde jõudes peaks olema juba teadmine, mida ja kuidas otsida ning siinkohal toimub raamide tuvastamine ülaloleva tabeli põhjal, kus instrumentide tuvastamisega järeldatakse raame. Raamid hiljem kategoriseeritakse ning vastavalt sellele üldistatakse tulemused tähenduste põhjal. Käesolevas töös tuvastatakse raamid eelpool kirjeldatud punktide alusel, mille tulemusi presenteeritakse järgnevas peatükis.

5. Empiiriline uurimus

Analüüsi käigus tuvastati raame 38 Twitteri postitusest, millest 22 sisaldasid ka pildimaterjale ning tulemusi andsid ka 11 erinevat Euroopa Komisjoni dokumenti. Kokku leiti 6 eraldiseisvat raamistamise strateegiat, mida põhjalikumalt tutvustatakse järgnevides peatükkides.

5.1 Tuvastatud raamistamise strateegiad

5.1.1 Euroopa Komisjon ootab järgmisi samme ja edasiminekuid Serbia poolt

Esimesena tuvastatud raamistuse strateegiaks osutus Euroopa Komisjoni ootus Serbia järgnevatele edasiminekutele teekonnal Euroopa Liitu, mida tuvastati 21 korral. Antud raamistuse kontekstiks oli enamasti Euroopa Liidu ja Serbia ühiste poliitiliste otsuste tegemine, näiteks Euroopa Komisjoni ootus Serbiale ühildada nende viisapoliitika Euroopa Liidu omaga. Ühtlasi oli korduvalt raamistust kajastatud ka Serbia siseriiklike reformide ootusena ja ka ootusena edasiminekutes Serbia ja Kosovo vahelises dialoogis. Antud raamistus ei kannu otsest positiivset ega negatiivset hoiakut, kuna on läbiv nii kontekstis, kus presenteeritakse edusamme ning rõhutakse vajadusele veel edasi minna, aga samuti ka olukordades, kus väljendatakse rahulolematust olukorraga ning loodetakse edusammudele antud teemal. Üks eraldiseisev kategooria selle raami all väljendas hoiakut, et Euroopa Liit tahab loota Serbia peale, mille kontekstiks oli edasiminekute ootus. Näiteks kajastus postituses see hinnang lauses “ can count on the & we want to count on ”¹ (Twitter 21). Raami moodustamisel verbaalse sisu juures lähtuti enamasti konteksti instrumendist. Näiteks lauses “*All countries continue to meet requirements for a visa-free regime, but immediate steps are needed on alignment with EU visa policy.*”² (Twitter 1) väljendab ja võimendab edasimineku raami “*immediate*” kasutus kontekstis, mis antud juhul märgib ka probleemi ajakriitilisust. Samuti näeb personaalsete asesõnade kasutust ning just Twitteri puhul, kus kasutatakse ka *hashtag*-e, mis väljendavad positsioonilisuse instrumenti. Näiteks

¹ “ (Serbia) saab loota (Euroopa Liidule) & meie tahame loota (Serbiale)”

² “Kõik riigid jätkuvalt täidavad viisavaba režiimi nõudeid, aga kohesed sammud Euroopa Liidu viisa poliitikaga sobitamiseks on vajalikud.”

osa postitusest “*Dialogue with Kosovo needs to continue. #Serbia*”³ (Twitter 14) annab edasi vajadust lahendada probleeme Kosovoga, kuid Serbia *hashtag*-i lisamine adresseerib sisu Serbiale, kui protsessi edukuse eest vastutajale.

5.1.2 Euroopa Liidu toetus Serbiale

Teine raamistamise strateegia kujutab endast Serbiale toetuse näitamist ning lubadust, et Serbia saab Euroopa Liidu peale loota. Seda raamistust esines analüüsitavates materjalides 16 korral. Peamine kontekst sellele seisneb Serbia vajadustes saavutada Euroopa Liidu kehtestatud kriteeriumeid, mille tulemusena antakse neile võimalus liitumiseks. Euroopa Komisjon kommuniqueerib toetust seetõttu, et Serbia langetaks Euroopa Liidu põhimõtetele kooskõlas olevaid otsuseid ning ei kalduks mugavate ja liitumisprotsessile regressi toovatele valikutele. Näiteks avaldub see raam Twitteri postituses, kus sisaldus lause - “*We will continue to support reforms, recovery, energy, food security, including with our Economic&Investment Plan.*”⁴ (Twitter 12). Antud näites viidatakse mitmele Ukraina-Venemaa sõjaga kaasnenud probleemile, nagu energia ja toidujulgeolek. Seejuures võib näha peamise Euroopa Komisjoni poolse eesmärgina teha koostööd Euroopa Liiduga ning mitte tarnida gaasi Venemaalt. Seega on oluline kommuniqueerida Euroopa Liidu toetust ja valmidust aitama. Selle raami all on ka seisukoht, kus ainult Euroopa Liit saab Serbiat toetada, mis väljendub näiteks lauses “*Only the EU can offer a long-term, sustainable perspective to transform the economies of the #WesternBalkans.*”⁵ (Twitter 32). Antud lause oli kajastatud postituses, kus kommuniqueeriti Euroopa Liidu rahalist toetust Serbia transpordi- ja energiaühenduste edendamiseks. Raami tuvastamisel saadi tulemusi ning osalejate ja omaduste instrumentidega. Mõlemad instrumendid avaldus siinkohal ka piltmaterjalidel. Näiteks jagas volinik Oliver Varhelyi Twitteris pilte, kuidas külastas Serbias Euroopa Liidu rahastusega ehitatavat lastehaigla objekti, kus piltidel oli näha konteksti osas rõhku stseenil, kus Euroopa Liidu esindaja surub kätt ehitajaga ning omadusena väljendub rõõm ja heategevus, kus kõik Serbia ametnikud sh president Aleksandar Vučić on tänuliku ja positiivse kajastusega (Twitter 19). Piltidel levib ka Euroopa Liidu kui kangelase motiiv. Konteksti osas väljendatakse ka Euroopa Liidu kohalolu näiteks lauses “*During these*

³ “Dialoog Kosovoga vajab jätkamist. #Serbia”

⁴ “Me jätkame (Serbia) toetamist reformidega, taastumisega, energiaga, toidujulgeolekuga koos meie Majandus-ja Investeeringuplaaniga.”

⁵ “Ainult Euroopa Liit saab pakkuda pikaajalist, kestlikku perspektiivi muutmaks Lääne-Balkani majandust.”

unprecedented times, the EU is committed to continue to support Serbia's economic recovery”⁶ (Euroopa Komisjoni dokument 2). Toetus väljendub kohalolus, kus Euroopa Liit on pühendunud Serbia aitamisele. Üldiselt kannab see raam positiivset narratiivi.

5.1.3 Koostöö ühise eesmärgi nimel töötamine

Kõige sagedamini esinev raamistamise strateegia on koostöö, liitlassuhete ja ühise eesmärgi nimel töötamine, mida esines 25 korral. Siinkohal on tegu positiivse raamistuse strateegiaga, mida kasutati peamiselt edusammude presenteerimiseks, kus Euroopa Liidu ja Serbia koostööna on Serbia toodud lähemale oma liitumisprotsessis. Näiteks on see kajastunud Ursula von der Leyeni postituses Twitteris, kus koostöö raamistus avaldus lauses *“Working together for security and prosperity.”*⁷ (Twitter 37). Antud raami sees on ka kaks ühildatud kategooriat, millest esimene väljendab Lääne-Balkani regiooni tähtsust Euroopa Liidule. Näiteks avaldus selline hinnang postituses, kus öeldi, et *“Balkan stability is European stability.”*⁸ (Twitter 38). Viimase all kandub edasi mõte, et ka Euroopa jaoks on terve regioon sh Serbia oluline ning siinjuures on oluline ka asjaolu, et üldjuhul on kasutatud vastupidist raamistust, kus vihjatakse Serbia vajadustele ja sõltuvusele ülejäänud Euroopast. Teine kategooria, mis ühildati, kujutas Euroopa pere ja ühise kogukonna narratiivi. Antud raamistus on tuttav ka varasemalt sooritatud analüüsides Euroopa Liidu laienemise osas. Postituses kajastati seda näiteks lausega *“#Serbia is part of the EU family.”*⁹ (Twitter 17). Koostöö raami tuvastamisel andis tulemusi jutustaja instrument, kus on üheks viisiks tsiteerimine. Selle raami juures tsiteeris näiteks Oliver Varhelyi Serbia presidenti oma Twitteri postituses, mille sisuks oli: *“This is one of the biggest projects ever, not only infrastructural, that Serbia has entered into. Thanks to our European friends for their support, help and everything they do for our country.”*¹⁰ (Twitter 28). Kuigi viimases kujutatakse ka Euroopa Liidu toetuse raami, on siinkohal oluline fraas *“European friends”* ning asjaolu, et Euroopa Komisjoni volinik seda tsitaati jagas, kuna selles avaldub vastastikune rahulolu ja koostöö. Koostöö raami leidis ka oluliselt piltidel ning kõnekujundite instrumendi näol. Näiteks kujutati paljudel piltidel kahe osapoole esindajate käesurumist, mille taustal figureerisid nii Serbia kui

⁶ “Neil enneolematutel aegadel on EL pühendunud jätkuvalt Serbia toetamisele majanduse taastumisel”

⁷ “Töötame koos julgeoleku ja heaolu nimel.”

⁸ “Balkani stabiilsus on Euroopa stabiilsus.”

⁹ “#Serbia on osa EL perest.”

¹⁰ “See on üks suurimaid projekte eales, mitte ainult infrastruktuuriliselt, kuhu Serbia on astunud. Täna meie Euroopa sõpru nende toetuse, abi ja kõige eest mida nad meie riigi heaks teevad.”

Euroopa Liidu lipud ning need kõik esindavad näitlikustamist, et tehakse koostööd. Konkreetne näide on Serbia presidendi ja Oliver Varhelyi kohtumine peale Aleksandar Vučić'i taasvalimist, kus pildil on presenteeritud täpselt selline eelpoolkirjeldatud stsenaarium (Twitter 13). Koostöö raami positiivne hoiak väljendub pildidel ka emotsioonides, mis kuulub osalejate ja omaduste instrumendi alla. Enamus seda raami edastavad pildid väljendavad siiralt positiivseid ilmeid ja teatud kohtumiste edukust.

5.1.4 Serbia edusammud liitumisprotsessis

15 korral esines raami, mis väljendab Serbia edusamme nende liitumisprotsessis Euroopa Liiduga. Siinkohal on taas tegu positiivse raamistusega, kus peamine taust on edasimineku Euroopa Liidu poolt sätestatud kriteeriumite täitmisel. Näiteks kajastub sellist raami lauses *“Pleased to see the Economic & Investment Plan #EIP advancing in 🇷🇸#Serbia!”* (Twitter 9). Selle postituse juures väljendub Euroopa Komisjoni poolne rahulolu ning asjaolu, et protsessis on edasimineku. Antud postituses kajastatav protsess oli säästliku raudteetranspordi loomine, mis ühtlasi ühendab Serbiat Euroopa Liiduga. Selle raamis sees on ka eraldi lähenemine, mis väidab, et Serbia on kõige suuremate edusammudega ¹¹kandidaatriik oma Euroopa Liidu liitumisprotsessis. See mõte esines Ursula von der Leyeni avalduses, kus ta mainis, et *“Serbia is one of the most advanced countries on the European path.”* ¹² (Dokument 4). Ühtlasi väljendus selle raami sees ka seisukohta, et Serbia koht või tulevik on Euroopa Liidus. Näiteks ütles Ursula von der Leyen samas avalduses ka, et *“I know that Serbia's future is in the European Union. I know that our European Union is not complete without Serbia.”* ¹³ (Dokument 4) ehk siinkohal on konkreetne positiivne seisukoht, et Serbia on kindlalt saamas Euroopa Liitu, mida ei saaks ega pole öeldud kõigi kandidaatriikide kohta. Selle raami tuvastamiseks kasutati peamiselt konteksti instrumenti, kus raamistamise strateegias sisaldus ka mõjutuslik komponent. Sama näide von der Leyeni avaldusest, kujutas endas konteksti, kus kritiseeriti teatud probleemkohti, mis mõjutavad Serbia liitumist Euroopa Liiduga, millest kõige olulisemad on dialoog Kosovoga ja sõltuvus Venemaalt tarnitavast gaasist. Teades seda tausta, võib järeldada, et Serbia edusammudele ja Euroopa Liidus olemise tulevikult rõhumine, kiirendab Serbia poolt tehtavaid otsuseid, mis

¹¹ “Hea meel on näha Majandus- ja Investeeringu- ja arenguplaani edenemas Serbias!”

¹² “Serbia on üks kõige arenenumaid riike Euroopa teel.”

¹³ “Ma tean, et Serbia tulevik on Euroopa Liidus. Ma tean, et Euroopa Liit ei ole täielik ilma Serbiata.”

tehakse Euroopa Liidu kasuks. Samasugust strateegiat on kasutatud ka Twitteri postitustes, kus näiteks Ursula von der Leyen avaldas postituse:

*“ Serbia is well advanced on its EU path. Progress must continue. The EU wants to count on Serbia as a reliable European partner. Aligning in defence of common principles and values. Working together for security and prosperity.”*¹⁴ (Twitter 37).

Konteksti instrumendi puhul on siin ka oluline informatsiooni edastuse järjekord, sest kõige esimesena edastatakse antud raami, et Serbia on edukas oma liitumisprotsessis, kuid seejärel vihjatakse, et ilmneb ka probleem ning Euroopa Liit tahab suunata Serbiat ühistele kaitsepoliitilistele valikutele.

5.1.5 Rahulolematus välispoliitiliste otsustega

9 korral esines välispoliitiliste otsustega rahulolematuse raamistust. See raamistus omab suurt seost eelneva raami konteksti selgitamisega. Nimelt siinkohal on tegu otsustusprotsessi mõjutamisega negatiivset hoiakut väljendades. Antud raam avaldus üksnes Serbia välis- ja kaitsepoliitilistest otsustes, mis ei ühti Euroopa Liidu vaadetega Venemaale sanktsioonide seadmisel. Raam esines ka 2022. aasta raportis Serbiast, kus oli konkreetselt selgitatud ka probleemi kontekst:

“Following Russia’s unprovoked and unjustified aggression against Ukraine, Serbia aligned with most of the international community, including the EU, in voting for two relevant UN General Assembly (UNGA) resolutions and voted on Russia’s suspension from the Human Rights Council. However, Serbia did not align with any of the EU’s restrictive measures and most declarations by the High Representative (HR) on behalf of the EU against the Russian Federation. It maintained its close relationship with Russia, raising questions about Serbia’s strategic direction. Under the EU-Serbia Negotiating Framework, Serbia is expected to progressively align its policies towards third countries with the policies and positions adopted

¹⁴ *“ Serbia on hästi arenenud nende EL teekonnal. Edusammud peavad jätkuma. EL tahab loota Serbiale kui usaldusväärsele Euroopa partnerile. Ühildume ühise väärtuste ja reeglite kaitseks. Töötame koos julgeoleku ja heaolu nimel.”*

*by the EU, including restrictive measures.”*¹⁵ (Dokument 1).

Eelnev raamistuse strateegia lähenes muutustele positiivselt, kuid selle raami puhul väljendub mõõdukas ähvardamine. See tähendab, et Euroopa Liidul on ootus konkreetsele käitumisviisile ning teatud otsuste tegematus otseselt mõjutab Serbia võimalusi Euroopa Liiduga liitumiseks. Siinkohal on tegu ühe kõige olulisema raamistusega, arvestades käesoleva töö uurimisküsimust. Raamistamise instrumentidest on siin jällegi kõige rohkem kontekstile tuginemist, sest välispoliitiliste otsuste negatiivne mõju antud raami juures ei ole tuvastatav ilma põhjusliku seoseta sündmusele, mis siinkohal on Serbia ja Venemaa vahelised suhted peale Ukraina sõja algust. Konkreetselt on negatiivset mõju kommunikeerinud Oliver Varhelyi öeldes:

*“But I cannot hide the fact that the Russian war in Ukraine has also an effect on the accession negotiation. Further progress on the rule of law is essential but it is not going to be enough. Alignment with the EU foreign policy also plays a much stronger role than before. And this is why we need Serbia on our side, to be with us and also to help us to enforce properly our sanctions.”*¹⁶ (Dokument 10).

Selles näites on selgelt öeldud, et Ukraina sõda on mõjutanud Serbia liitumisläbirääkimisi Euroopa Liidus ning ühtlasi on rõhutatud rahulolematust olukorraga, kus Serbia edusammud liitumise kriteeriumite täitmisel pole piisavad, vaid neil on ka vajadus ühiseks väljavaateks välispoliitikas. Selle raami puhul on oluline ka mainida, et tulemused puudutasid üksnes Ukraina sõja tagajärgi ja mitte muid välispoliitilisi probleemkohti nagu diskussioon Kosovoga. Seetõttu annab antud raam aluse luua ka otseseid seoseid Ukraina sõja mõjudele Serbia liitumisprotsessis Euroopa Liiduga.

¹⁵ “Pärast Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressiooni Ukraina vastu ühines Serbia enamiku rahvusvahelise üldsusega, sealhulgas Euroopa Liiduga, hääletades kahe asjakohase ÜRO Peaassamblee (UNGA) resolutsiooni poolt ja hääletas Venemaa peatamise poolt inimõiguste nõukogust. Serbia ei nõustunud siiski ühegi Euroopa Liitu piirava meetmega ja enamiku kõrge esindaja Euroopa Liidu nimel tehtud deklaratsioonidega Venemaa Föderatsiooni vastu. Ta säilitas tihedad suhted Venemaaga, tekitades küsimusi Serbia strateegilise suuna kohta. Euroopa Liidu - Serbia läbirääkimiste raamistiku kohaselt peaks Serbia viima oma poliitika kolmandate riikide suhtes järk-järgult kooskõlla Euroopa Liidui poliitika ja seisukohtadega, sealhulgas piiravate meetmetega.”

¹⁶ “Aga ma ei saa varjata fakti, et Venemaa sõda Ukrainas on samuti mõjutanud liitumisläbirääkimisi. Edasised edusammud õigusnormide osas on hädavajalikud, aga sellest ei piisa. EL välispoliitikaga ühildumine mängib samuti palju tugevamat rolli kui varem. Ja see on, miks me vajame Serbiat oma poolele, et olla meiega ja ka aidata meid jõustada korralikult meie sanktsioone.”

5.1.6 Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner

8 korda on kajastatud analüüsiarvustes materjalides raamistamistust, kus väljendatakse, et Euroopa Liit on Serbia peamine partner või ka peamine poliitiline ja majanduslik partner. Seejuures on rõhutatud enim Euroopa Liidu tähtsust Serbia jaoks. Samuti on selle raamistamise strateegia juures Euroopa Komisjoni mõjutus tegema otsuseid nende kasuks. Näiteks väljendas Oliver Varhelyi seisukohta *“The EU is Serbia's most important political and economic partner, and we want to help Serbia to address its challenges, including in the area of energy security.”*¹⁷ (Dokument 11), milles on märgata, et kommunikatsiooni eesmärgiks on toetada Serbiat lahti ütlema Venemaa gaasist, et järgida Euroopa Liiduga ühist välispoliitikat ning selle jaoks on lähenetud viisil, kus tuletatakse meelde, et Serbia jaoks on oluline olla Euroopa Liiduga samal seisukohal. Selle raami juures on tulemusi andnud jutustaja instrument, mille keskmes on eksperthinnangu andmine, näiteks avaldub see raportis lauses *“In line with the EU accession objective, the Serbian authorities need to, as a matter of priority, take responsibility for proactive and objective communication on the EU, which is by far Serbia's main political and economic partner.”*¹⁸ (Dokument 1). Peale selle, et kogu raport koosneb eksperthinnangust Serbia liitumisprotsessile, on ka kasutusel käskiv kõneviis selle hinnangu väljenduseks. Nimelt väljendub lausest tingimus, mida Serbia peab täitma, kuna Euroopa Liit on talle peamine poliitiline ja majanduslik partner. Samamoodi nagu teiste Serbia-Venemaa suhetest tulenenud raamidega, on ka selle juures konteksti instrument oluline, sest raam väljendub üksnes Venemaa ja Ukraina sõjast tingitud olukorra taustal.

5.2 Järeldused

Raamistamise analüüsi tulemused näitasid, kuidas Euroopa Komisjon raamistab konkreetselt Serbia liitumist, kuid ühtlasi on võimalik teha mõningaid järeldusi institutsiooni üldisest raamistamise strateegiast Euroopa Liidu laienemispoliitikas. Tulemustest kolm raami väljendavad selgelt positiivseid hoiakuid Serbia liitumisprotsessile. Negatiivse hoiakuga raamistused ei märgi otsest hukkamõistu protsessile, vaid on kasutatud mõjutamiseks Serbia

¹⁷ “EL on Serbia kõige tähtsam poliitiline ja majanduslik partner ja me tahame aidata Serbiat väljakutsete adresseerimisel, seal hulgas energiajulgeoleku osa.”

¹⁸ “Kooskõlas EL liitumise eesmärgiga, Serbia ametiasutused peavad esmajärjekorras võtma vastutust provokatiivse ja objektiivse kommunikatsiooni eest Euroopa Liidus, mis on siiani Serbia peamisi poliitilisi ja majanduslikke partnereid.”

poliitilisi otsuseid viisil, mis tooks kasu Serbiale liitumisprotsessis Euroopa Liiduga. Nende negatiivsete raamistuste tagamaaks on eelkõige Serbia tehtud välispoliitilised otsused kahepoolsetes suhetes Venemaaga, aga teatavat rolli mängis ka Serbia ja Kosovo vaheline dialoog, mis endiselt pole lahenenud. Samas positiivse alatooniga raamid väljendavad kindlustunnet Serbia võimalusele saada osaks Euroopa Liidust. Üldise esinemissageduse põhjal siiski domineerivad positiivsed raamid ehk edusammud, koostöö ja toetus.

Serbia näol on tegu Euroopa Liidu jaoks olulise partneriga, mistõttu tuntakse ka suurt muret nii dialoogi üle Kosovoga, eriti arvestades Euroopa Liidu huvi pakkuda ka kandidaatriigi staatust Kosovole. Samuti on Euroopa Liidu poliitikas murettekitav Serbia lahknev vaade Venemaa sanktsioneerimisest ja koostööst, mistõttu on liitumisprotsessi edasimineku juures oluline Serbial oma vaateid ühildada ülejäänud Euroopa Liiduga nii palju kui võimalik. Siit ka võimalik järeldus Ukraina sõja mõjule liitumisprotsessis. Täienisti adekvaatset ülevaadet ei ole võimalik luua seetõttu, et puudub Euroopa Komisjoni poolne raamistusanalüüs sõjaeelset ajast, aga teatud töös väljendunud raamid on otseses seoses Ukraina ja Venemaa vahelise sõjaga, mistõttu on võimalik järeldada negatiivset mõju. Reaalne konflikt Ukraina ja Venemaa vahel ning ka sellest tingitud sanktsioonide esitamine Euroopa Liidu riikidelt on kestnud 9 aastat, aga sõjaeelset ajal ei olnud need niivõrd relevantsed kui praegusel hetkel. Seega ka põhjendab uuritav ajaraamistik mõninga negatiivse hoiaku seost. Kuigi antud sündmus on avaldanud negatiivset mõju, on vähe tõenäoline, et Serbia tulevik Euroopa Liidus oleks sellest oluliselt mõjutatud ning see mõtte väljendus ka analüüsitulemustes. Kuigi väljendati, et Serbia tulevik Euroopa Liidus on kindel ja Ukraina sõjast tingitud poliitilised otsused ei mõjuta Serbia liitumisprotsessi, siis mõningas allikas väljendus ka asjaolu, et liitumiskriteeriumite täitmine pole piisav, sest on vaja ka ühist välispoliitilist väljavaadet. Probleeme on ka Euroopa Liidus juba olevate riikidega ja nende sõltuvusega Venemaast. Eelkõige Ungariga, kus endiselt tarnitakse Vene gaasi ning tehakse koostööd Venemaaga (Gavin 2023). Seega on Euroopa Liidus riike, kus samad probleemid on võrdlemisi suuremad ning seetõttu oleks ka Euroopa Liidu poolt silmakirjalik antud probleem muuta määravaks kandidaatriigi potentsiaalsel liikmelisusel. Seetõttu kasutab ka Euroopa Komisjon mõõdukat lähenemist raamistamisel, kus hoiakud väljendavad soovitusi ja ootusi ning ei ole pealesurutud ega karmilt nõudlikud.

Vaadates tagasi Kapranovi 2016. aasta raamistamisanalüüsile, mis keskendus Serbia liitumisprotsessi raamistamisele Briti poliitilise sfääri poolt, siis näeb teatud seost antud töös

avaldunud raamidega. Nimelt mõlemad jagavad koostöö ja Euroopa pere narratiive. Kuigi varasem uurimus tugines ühe tol hetkel Euroopa Liidu liikmesriigi raamistamisele oli siiski tegu ka osaliselt Euroopa Liidu arvamust väljendava raamistamisega. Seetõttu ka võib öelda, et Serbiat on nähtud juba aastaid tugeva kandidaatriigina Euroopa Liidus ning samuti väärtusliku partnerina ja see ei ole kardinaalselt muutunud ka peale Ukraina sõda.

Luues tulemustega üldist järeldust Euroopa Komisjoni raamistamise strateegiale laienemispoliitikas võib öelda, et nende jaoks on oluline väljendada ja rõhutada Euroopa Liidu tähtsust ja nende panust Euroopa Liidu naabruskonnas. Sellest väljendub ka Euroopa Liidu eksklusiivsus, kus presenteeritakse asjaolu, et kandidaatriikidel on Euroopa Liitu rohkem vaja kui neil rohkem liikmeid. Oma raamistamise strateegias ollakse taktitundelised ja hoidutakse liiga karmide ja kriitiliste hinnangute andmisest. Mõjutava elemendina kasutatakse positiivsele tulemusele vihjamist ning nende ootuste kommuniqueerimist, kuid samuti ka nende pettumuse või rahulolematuse väljendamist. Ühtlasi soovitakse rõhutada tugevat partnerlust ja ekspertrolli, kus Euroopa Komisjon on toetaja, aitaja ja nõuandja. Samas on keeruline üksnes Serbia liitumisprotsessi raamistamis põhjal täielikku järeldust teha, kuna nagu ka analüüsis väljendus, siis leidis Euroopa Komisjon, et Serbia on üks Euroopa Liiduga liitumisele lähemal olevaid kandidaatriike. Võib arvata, et kõigi kandidaatriikidega sama raamistamist ei saa tuvastada, näiteks Türgiga, mis palju pikema aja jooksul kui Serbia pole jõudnud kindluseni Euroopa Liidu liikmelisuse osas. Samas on oluline faktor kultuuriline ühisus ülejäänud liikmesriikidega, mistõttu võib Serbial olla suurem tõenäosus olla positiivselt raamistatud, sest tegu on riigiga, mis nii oma geograafiliselt asukohalt kui ka kultuuriliselt on rohkem sarnane ülejäänud Euroopa Liiduga. Seega võib järeldada, et antud raamistamise strateegia kasutamine on omane enamasti Euroopa Liiduga liitumise protsessis arenenud riikide peal.

Võrreldes analüüsi tulemusi Twitteri postituste ja Euroopa Komisjoni kodulehel olevate dokumentide, raportite ja pressiteadete vahel, siis on märgata, et negatiivse varjundiga raamid avaldusid peamselt kodulehel olevatest materjalidest. Twitteris avaldunud raamid olid vastupidiselt pigem positiivsed ning enamasti koostöö narratiive väljendavad. Põhjus selleks võib olla eelkõige pildimaterjalide kasutamine Twitteris, kus domineerisid positiivsed koostöö narratiivid. Üldiselt oli suurem osa raamidest pärit Twitteri postitustest ning nende näol on tegu vähem formaalse seisukoha avaldamisega kui dokumentides. Seetõttu võib ka

üheks põhjenduseks olla hoidumine liiga kriitilistest seisukohtadest, sest puudub bürookraatlik kontrollprotsess selle üle, et Euroopa Komisjon peaks ametlikult seda arvamust esindama. Twitterisse postitati ka tavalisi edasiminekuid Serbia liitumisprotsessis, mis pole oma sisult piisavalt olulised dokumentides presenteerimiseks ning seetõttu võib ka eeldada, et Twitteri postitused on rohkem positiivsete hoiakutega.

Üks eeldus, mis uurimisprobleemis kajastus, kuid analüüsitulemustes seoseid ei andnud, oli Serbia presidendi Aleksandar Vučići roll Euroopa Komisjoni poolse raamistamise. Serbia president on oma poliitiliste otsustega mõjutanud riigi positsiooni rahvusvahelises poliitikas ning seega saaks eeldada, et ka Euroopa Liidus on Serbia roll muutunud. Kuigi need välispoliitilised otsused olid tagamaaks teatud raamistamise strateegias, siis oli seal kõnetatud Serbia riiki üldiselt ning mitte isiklikult suunatud poliitilise esindaja pihta negatiivseid raamistusi. Siiski oli suunatud teatud Twitteri postitusi Serbia presidendi poole kasutades tema kasutajanime @avucic kui ka ametlikku presidenti kasutajat @predsednikrs postitustes. Sellised postitused aga enamasti kujutasid olukorra kirjeldust ning mitte suunatud seisukohta. Näiteks avaldus selline kirjeldus Oliver Varhelyi postituses, mille sisuks oli:

*“Visiting the construction of Tiršova 2 children’s hospital with @avucic in Belgrade. Great example of support to children & youth as part of the EUR 30 billion EU Economic and Investment Plan for the Western Balkans. #Serbia #childrenhospital #health #EIP.”*¹⁹(Twitter 19).

Antud postitus väljendas Varhelyi ja Vučići kohtumist Euroopa Liidu ja Serbia ühise projekt raames ning sealt ei väljendunud negatiivseid hoiakuid ega ka konteksti, mis mõjutaks eeldatavat probleemkohta. Rohkem relevantne antud kontekstis oli Varhelyi postitus sisuga *“Congratulated on the reelection of @predsednikrs @avucic. Discussed the consequences of war in Ukraine and the next steps towards the progress of #Serbia with accession negotiations. Reforms need to continue.”*²⁰ (Twitter 13). Selles postituses väljendub lisaks olukorrakirjeldusele ka Euroopa Komisjoni ootus reformide jätkumiseks Serbias ning see oli ka otseselt suunatud president Vučićile. Samuti on postituses märgata, et arutelu all oli Ukraina sõja tagajärjed, millele järgneb lauseosa, kus väljendatakse, et arutelu käsitles ka

¹⁹ “Külastan Tiršova 2 lastehaigla rajamist koos @avucic -ga Belgradis. Hea näide EL toetusest Serbia lastele ja noortele kui osana 30 miljardist eurost Euroopa Liidu Majandus- ja Investeeringuplaanist Lääne-Balkanil.”

²⁰ “Õnitlesin @predsednikrs @avucic taasvalimise puhul. Arutlesime Ukraina sõja tagajärgi ja järgmisi samme Serbia liitumisläbirääkimiste osas. Reformid peavad jätkuma.”

Serbia liitumisprotsessi järgmisi samme. Järeldusi sellest teha võib olla ennatlik, sest puudub otsene viide sellele, et need kaks olukorda on omavahel seotud, aga kuna on kommunikeeritud vajadust edasiminekuks, millele eelnes lause Serbia liitumisprotsessist ja Ukraina sõja tagajärgedest, siis saab endiselt vaid eeldada Serbia presidendi rolli kahe sündmuse omavahelises mõjus.

Saadud tulemuste põhjal võib teha üldisemaid järeldusi aspektidest, mis on olulised riikidel Euroopa Liiduga liitumisel. Töö tulemustest väljendus, et enim levinud raam rõhutas koostööd ning milles väljendusid Euroopa Komisjoni positiivsed hoiakud. Seetõttu saab väita, et Euroopa Liit hindab oma kandidaatriikide tahet ühisprojekte arendada ning nende entusiasmi olla osa ühises Euroopa kogukonnast. Positiivsete raamistuste põhjal on Euroopa Komisjoni jaoks oluline ka liiduülese poliitika kohandamine, mis tähendab, et Euroopa Liit suhtub positiivsemalt riikidesse, kes järgivad sama joont Euroopa Liidu välispoliitiliste otsustega. See järeldus tugineb asjaolule, et Serbia välispoliitilised otsused seoses Venemaaga on mõjutanud Euroopa Komisjoni poolset raamistamist negatiivselt ning raamistustest väljendus ka ühise vaate olulisus liitumisprotsessile. Positiivset kuvandit suurendab ka Euroopa Liidu roll riigi jaoks. Antud tegur ei ole esmatahtis, kuid suurendab Euroopa Liidu vastutustunnet ning tähtsust. Analüüsitulemustes avaldus korduvalt erinevate raamide puhul Euroopa Liidu tähtsuse mõjutamine, kas siis kui peamine partner või vihjamine asjaolule, et ainult Euroopa Liit saab abi pakkuda. Selle näol on tegemist ka mõjutusvahendina, kuid kasutuskontekst väljendab ka seda, et riigi sõltuvus Euroopa Liidust soodustab tema koostööd ja vajadust koostööks, mis suurendab ka Euroopa Liidu toetust. Seega on Euroopa Liidule oluline nende osatähtsus kandidaatriigi jaoks.

Saadud tulemustega on veel võimalik teha mõningaid järeldusi Serbia liitumisprotsessist. Esmalt ilmnes, et Serbia on olnud võrdlemisi edukas protsessis, mida väljendas Euroopa Komisjoni poolne kinnitus, et Serbiast saab Euroopa Liidu liige kunagi kui ka väljendati, et tegu on ühe protsessis enim arenenud riigiga. Teiseks võimaldavad analüüsitulemused väita, et Serbial on kõrgelt arenenud koostöö Euroopa Liiduga, mis seab eelise saada ka edaspidiseid toetusi Euroopa Liidult, kuna Serbia on usaldusväärne partner ning tulevane Euroopa Liidu liikmesriik.

6. Kokkuvõte

Töö alguses oli sõnastatud uurimisprobleem, kus avaldus, et puudub ülevaade Euroopa Liidu hoiakutest Serbia liitumisprotsessi osas ning 2022. aastal alguse saanud Ukraina sõja mõjust sellele protsessile. Vastavalt sellele oli eesmärk leida viisid, kuidas Euroopa Komisjon Twitteris kui sotsiaalmeedias ja oma dokumentides raamistab Serbia liitumisprotsessi peale 24. veebruarit 2022. aastal. Töö algul sõnastati ka eeldatavad tulemused, kus arvati, et Ukraina sõda on avaldanud negatiivset mõju liitumisprotsessile ning selle põhjuseks on Serbia poliitilise esinduse, eelkõige Aleksandar Vučići, otsused koostöö osas Venemaaga, mis on Euroopa Liidus sanktsioonide all ja nende poliitilised tegevused pole tolereeritud.

Eesmärgi saavutamiseks lähtuti raamistamisanalüüsist, kus Euroopa Komisjoni ja seda esinevate kõrgete ametnike Twitteri kontodelt ning Euroopa Komisjoni veebilehel avaldatud dokumentidest tuvastati uurimisteemat puudutavaid raame. Uurimisalused Twitteri kasutajad olid ametlik Euroopa Komisjoni kasutaja, Euroopa Komisjoni naabus- ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi konto, Euroopa Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni konto, naabus- ja laienemisläbirääkimiste voliniku Oliver Varhelyi konto ning ka Gert Jan Koopmani konto, kes on naabus- ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi peadirektor. Komisjoni dokumentide alla leidis lisaks ka raporteid ja pressiteated. Andmete kogumiseks kitsendati otsingut märksõnadega nagu “Serbia”, “Western Balkans” ja “Aleksandar Vučić”. Ühtlasi koguti andmeid ajavahemikus 24.02.2022 kuni 1.04.2023. Andmeanalüüsi käigus keskenduti analüüsiühikuna Twitteris tervetele postitustele ja dokumentides paragrahvidele.

Uurimisküsimuseks oli - kuidas Euroopa Komisjon raamistab Serbia liitumist Euroopa Liiduga peale Ukraina sõja algust 2022. aastal? Analüüsi teostati 163 Twitteri postituse ja 17 Euroopa Komisjoni dokumenti peal, millest tulemusi andsid 38 Twitteri postitust ja 11 dokumenti. Kokku tuvastati 6 erinevat raami: 1) Euroopa Komisjon ootab järgmisi samme ja edasiminekuid Serbia poolt; 2) Euroopa Liidu toetus Serbiale; 3) Koostöö ühise eesmärgi nimel; 4) Serbia edusammud liitumisprotsessis; 5) Rahulolematus välispoliitiliste otsustega ja 6) Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner. Analüüsitulemused näitasid, et Ukraina sõda on avaldanud mõju sellele, kuidas Euroopa Komisjon raamistab Serbia liitumist Euroopa Liiduga. Avaldus, et Serbia otsused välispoliitikas mitte ühineda Euroopa Liidu sanktsioonidega Venemaale ning mitte loobumine Venemaalt tarnitavast

gaasist on Euroopa Komisjoni negatiivsete raamistamise strateegiate põhjuseks. Kuigi mõju on negatiivne, ilmnes ka asjaolu, et reaalsuses need otsused ei ole saatuslikud Serbiale liitumaks Euroopa Liiduga. Negatiivsete raamide juures väljendusid ka Serbia ja Kosovo vahelised pinged. Analüüsitulemustes tuli jäi siiski domineerima positiivne raamistamine, kus eelkõige rõhuti koostööle, ühisele tulevikul ja eesmärgile ning ka Euroopa Liidu toetusele. Euroopa Komisjoni raamistamise viisist tuli välja nende strateegiline lähenemine, mis on tasakaalukaks, mitte ähvardav ning teatud suunale vihjav. Euroopa Komisjon kasutab oma sotsiaalmeediat ja dokumente vahendina, kus raamistamises väljendub mõjutav faktor ehk nende eesmärk on oma kommunikatsiooniga mõjutada seotud riike tegema neile soodsaid poliitilisi otsuseid. Selle töö kontekstis suunati eelkõige Serbiat, kas tegelema mingi väiksema probleemiga, mis puudutab nende liitumisprotsessi või ka langetama suuremaid poliitilisi otsuseid nagu loobumine Vene gaasist. Töös ei saadud otsest seost Aleksandar Vučići otsuste ja väljaütlemiste negatiivsest mõjust Serbia liitumisprotsessile, kuid leiti raamistusi, mis olid suunatud Serbia presidendile.

Autoripoolsetest järeldustest saab lisada, et Euroopa Komisjon presenteerib oma raamistustes enda ekspertrolli ning väljendab enda olulisust ka Euroopa Liidu naabruskonnale. Üldine autori järeldus on, et Euroopa Komisjon, vaatamata Ukraina sõja tagajärgedele, raamistab Serbia liitumist positiivselt ning Serbia tulevik Euroopa Liidus on kindel. Töö saavutas oma eesmärgi ning võimaldas uut informatsiooni nähtuse kohta. Saadud tulemused saab võtta aluseks Euroopa Liidu laienemise uurimiseks laiemalt, kus on võimalik koguda uut teavet nii raamistamist üldiselt kui ka raamistamist Euroopa Liidu laienemispoliitikas ja geopoliitilistest mõjutustest Euroopa Liidu laienemises. Autor peab töö tulemusi kasulikuks, kuid nende tulemuste juures tuleb arvestada raamistamise metoodika negatiivsete külgedega ning nende mõjuga tulemuste usaldusväärsuses sõltuvalt edasisest kasutuskontekstist.

Kasutatud materjalid

1. Al Jazeera. 2022. Serbia secures gas deal with Putin, as West boycotts Russia, <https://www.aljazeera.com/news/2022/5/29/serbia-ignores-eu-sanctions-secures-gas-deal-with-putin> (kasutatud 13. jaanuar 2023).
2. Counting characters. Twitter Developer Platform, <https://developer.twitter.com/en/docs/counting-characters> (külastatud 30. märts 2023).
3. De Ville, Ferdi & Gheyle, Niels. 2021. Small Firms as the Main Beneficiaries of Trade Agreements? A Framing Analysis of European Commission Discourse. *New Political Economy*: 553-566.
4. Dunai, Marton. 2022. Serbia's president Aleksandar Vucic rejects sanctions on Russia. *Financial Times*, <https://www.ft.com/content/0041d1a9-7fbd-4ea3-8176-e8b7d99e4a92>, (kasutatud 14. oktoober 2022).
5. Entman, Robert M. 1993. Framing: Toward Clarification of a fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43(4): 51-58.
6. EU Enlargement process: Serbia, as any candidate country, should stop making a mockery of democracy and join EU sanctions against Russia, says Tonino Picula. (12.10.2022). S&D, <https://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/eu-enlargement-process-serbia-any-candidate-country-should-stop-making-mockery-democracy>, (kasutatud 11. november 2023).
7. Euroopa Komisjon. 2021. Communication on EU Enlargement Policy.
8. Euroopa Välisestus. 2021. The European Union and Serbia, https://www.eeas.europa.eu/serbia/european-union-and-serbia_en?s=227, (kasutatud 27. oktoober 2022).
9. Gavin, Gabriel. 2023. "Ukraine accuses Hungary of funding Russian war crimes with energy deals". *Politico*, <https://www.politico.eu/article/hungary-ukraine-russia-gas-deal-urges-eu/> (kasutatud 28. aprill 2023).
10. Goffman, Erving. 1986. "Frame analysis : an essay on the organization of experience". Boston : *Northeastern University Press*.

11. Ilker Etikan, Sulaiman Abubakar Musa, Rukayya Sunusi Alkassim. 2016. "Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics* 5 (1): 1-4.
12. Jones, Alun & Clark, Julian. 2008. Europeanisation and Discourse Building: The European Commission, European Narratives and European Neighbourhood Policy. *Geopolitics* 13(3): 545-571.
13. Kapranov, Oleksandr. 2016. "The Framing of Serbia's EU Accession by the British Foreign Office on Twitter". *Tekst i diskurs – text und diskurs* 9: 67-80.
14. Lecheler, Sophie & H. De., Vreese, Claes. 2010. "Framing Serbia: the effects of news framing on public support for EU enlargement". *Cambridge University Press* 2(1): 73-93.
15. Linström, Margaret & Marais, Willemien. 2012. "QUALITATIVE NEWS FRAME ANALYSIS: A METHODOLOGY". *Communitas* 17: 21-38.
16. Mastilović Jasnić, Ivana. 2022. "PRVI PUT U ISTORIJI VEĆINA GRAĐANA SRBIJE PROTIV ULASKA U EU Veliko istraživanje Ipsosa: Ključni razlog za to su PRITISCI IZ BRISELA koje trpimo zbog Rusije". *Blic*, <https://www.blic.rs/vesti/politika/prvi-put-u-istoriji-vecina-gradjana-srbije-protiv-ulas-ka-u-eu-veliko-istrazivanje/71wlnbr>, (kasutatud 14. oktoober 2022).
17. Mitić, Aleksandar. 2020. "FRAMING RUSSO-SERBIAN COOPERATION AS A "HYBRID THREAT": A NATO/EU STRATEGIC NARRATIVE". *Russia and Serbia in the Contemporary World: Bilateral Relations, Challenges and Opportunities*: 149-166.
18. Moernaut, Renée; Mast, Jelle & Pauwels, Luc. 2020. "Visual and Multimodal Framing Analysis". *The SAGE Handbook of Visual Research Methods* 30: 484-499.
19. Pan, Zhongdang & Kosicki, Gerald M. 1993. "Framing Analysis: An Approach to News Discourse". *Political Communication* 10: 55-75.
20. Savić, Bojan. 2014. Where is Serbia? Traditions of Spatial Identity and State Positioning in Serbian Geopolitical Culture. *Geopolitics* 19(3): 684-718.
21. Stake, Robert. E. 2008. Qualitative Case Studies. *Strategies of Qualitative Inquiry* 17: 119–149.

Viited Twitteri postitustele

1. Euroopa Komisjon [@EU_Commission]. (5.12.2022). *Visa-free travel between the EU and the Western Balkans and Eastern Partnership countries is a significant achievement. All countries continue* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/EU_Commission/status/1599729409463812098?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
2. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (7.11.2022). *Our Director-General Popowski met with @MINEIsrb Minister Mišćević in Belgrade. Progress in key areas of rule of law, the Dialogue* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1589707340445458432?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
3. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (30.05.2022). *Speaking in #Belgrade today, @OliverVarhelyi welcomed the start of construction works for the new university children's hospital - Tiršova 2. The* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1531327398444158977?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
4. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (2.12.2022). *We are providing #Serbia with €165 million in immediate budget support to help mitigate high energy prices for vulnerable households* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1598624946040840196?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
5. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (12.03.2023). [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1630942048730636296?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
6. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (28.10.2022). *Today, @EU_Commission President @vonderleyen visited Serbia. Read her statement on the EU supported Serbia-Bulgaria gas interconnector, the EU's Energy Support* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1586028121970872320?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).

7. Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat [@eu_near]. (21.09.2022). *Curious to find out more about #EU-#Serbia relations? Check out our factograph below* [Tweet]. Twitter, https://twitter.com/eu_near/status/1580210040535158787?s=20 (kasutatud 4. aprill 2023).
8. Koopman, Gert Jan [@GertJanEU]. (15.03.2023). *Productive meeting with Serbian Minister of European Integration Tanja Mišćević. We discussed priorities on #Serbia's #EU path: alignment with EU* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/GertJanEU/status/1636049717208530978?s=20> (kasutatud 4. aprill 2023).
9. Koopman, Gert Jan [@GertJanEU]. (28.02.2023). *Pleased to see the Economic & Investment Plan #EIP advancing in #Serbia! An #EU grant of up to €600 million* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/GertJanEU/status/1630626508497666049?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
10. Koopman, Gert Jan [@GertJanEU]. (30.01.2023). *Very pleased to have met EU Special Representative @MiroslavLajcak today. We discussed the Belgrade-Pristina Dialogue, the urgent need for #Serbia* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/GertJanEU/status/1620135885038559237?s=20> (kasutatud 4. aprill 2023).
11. Koopman, Gert Jan [@GertJanEU]. (20.01.2023). *Good 1st meeting with Serbian Minister of European Integration Tanja Mišćević to exchange on priorities on #Serbia's #EU path. I* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/GertJanEU/status/1616519639994884101?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
12. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (4.04.2022). *Congratulations @predsednikrs @avucic: We look forward to engaging with you & the next government to take forward Serbia's strategic decision* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1511048776273825797?s=20> (kasutatud 4. aprill 2023).
13. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (11.05.2022). *Congratulated on the reelection of @predsednikrs @avucic . Discussed the consequences of war in Ukraine and the next steps towards the* [Tweet]. Twitter,

- <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1524449189450633216?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
14. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (16.05.2022). *Honest discussion with SB MFA Nikola Selaković on the consequences of Russia's war against Ukraine on the whole WB and* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1526106594890629120?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
15. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (20.10.2022). *We welcome that #Serbia took an important step today to align with the EU's list of visa required third countries* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1583115892799393792?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
16. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (24.10.2022). *Congratulations to Ana Branabić for her re-appointment as Prime Minister of #Serbia. The #EU remains Serbia's most important political &* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1584535911953747968?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
17. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (24.10.2022). *Congratulations to Ivica Dačić for being nominated as the Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs. #Serbia is part* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1584576282465275904?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
18. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (24.10.2022). *Congratulations to Tanja Mišćević as Minister for European #Integration . After working with her in the Regional Cooperation Council, looking forward* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1584609183600476160?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
19. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (30.05.2022). *Visiting the construction of Tiršova 2 children's hospital with @avucic in Belgrade. Great example of EU support to SB children* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1531366024397848578?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).

20. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.08.2022). *I welcome the agreement on free movement between #Kosovo and #Serbia and I sincerely hope this signals a new era* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1563796950612410368?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
21. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (2.12.2022). *#Belgrade: Started the day in the Parliament of #Serbia w/ Speaker @Vladimir_Orlic Engagement and work of the Parliament are key to* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1598624100817289217?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
22. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi].(1.12.2022). *#Belgrade: Meeting w/ Minister of #Energy, #DubravkaDjedovic and Minister of European Integration, Tanja Miscevic. Securing the energy supplies are high priority* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1598381657421189147?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
23. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (24.11.2022). *#Serbia #Kosovo Welcome the news that an arrangement facilitated by EU between #Belgrade and #Pristina was successful to avoid further* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1595692725147701248?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
24. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (17.10.2022). *In unprecedented times we are there for our #WesternBalkan partners to help above the #EIP to address the WB6's immediate* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1582020309539880961?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
25. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (21.03.2023). *Good meeting w/ Minister @VucevicM on the EU-Serbia cooperation in the security & defence area. #Serbia is actively participating in* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1638200594996371456?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
26. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (20.03.2023). *Had a good meeting with DPM / Minister of Foreign Affairs Ivica #Dacic @MFASerbiaI thanked him for attending & generously* [Tweet]. Twitter,

- <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1637904920878653440?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
27. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *Illegal migration is a common challenge for the EU & Serbia. We agreed with Minister for Interior Bratislav Gašić to* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630607290670759960?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
28. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *“This is one of the biggest projects ever, not only infrastructural, that Serbia has entered into. Thanks to our European* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630585124084490244?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
29. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *#Belgrade - Press conference with President @predsednikrs Vucic* <http://europa.eu!/dYGQnk> [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630567903081779200?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
30. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *Signing the Rail Corridor X project #Belgrade - Nis: Today we celebrate. We celebrate the EU – Serbia partnership. We celebrate the* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630564146532974597?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
31. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *We are connecting all the capitals with road and rail within the #WesternBalkans & with the #EU. These connections accelerate* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630558010450771969?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
32. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *Only the EU can offer a long-term, sustainable perspective to transform the economies of the #WesternBalkans. With @EIB and* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630556656072359940?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
33. @Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (28.02.2023). *Starting my busy day in #Belgrade with Ana Brnabic @SerbianPM and Tanja Mišćević @MINEIsrb. We have*

- discussed the tasks ahead* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1630497728743583744?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
34. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (9.02.2023). *Independent judicial system is key. Welcome the adoption of the judicial reform package by the Serbian Parliament. This step is* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1623784344241184769?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
35. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (25.01.2023). *Included in the substantial €30b Economic and Investment Plan for the Western Balkans, new highway & railway connections are being* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1618323634791256064?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
36. Varhelyi, Oliver [@OliverVarhelyi]. (2.12.2022). *Dear President, thank you for the warm welcome. Securing long-term peace, stability and prosperity within our European family is our* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/OliverVarhelyi/status/1598739686025039885?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
37. Von der Leyen, Ursula [@vonderleyen]. (28.10.2022). *Serbia is well advanced on its EU path. Progress must continue. The EU wants to count on Serbia as a* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/vonderleyen/status/1586072227874852866?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).
38. Von der Leyen, Ursula [@vonderleyen]. (29.08.2022). *We must bring those who believe in the power of the rules closer to us Ukraine of course. And the* [Tweet]. Twitter, <https://twitter.com/vonderleyen/status/1564235797485821952?s=20> (kasutatud 6. aprill 2023).

Kasutatud Euroopa Komisjoni dokumendid, raportid ja pressiteated

1. Euroopa Komisjon. 2022. Serbia 2022 Report.
2. Euroopa Komisjon. 2022. Serbia: Joint Statement by High Representative Josep Borrell and Commissioner for Neighbourhood and Enlargement Olivér Várhelyi on

the general elections,

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/serbia-joint-statement-high-representative-josep-borrell-and-commissioner-neighbourhood-and-2022-04-05_en

(kasutatud 31. märts 2023).

3. Euroopa Komisjon. 2022. 2022 Enlargement package: European Commission assesses reforms in the Western Balkans and Türkiye and recommends candidate status for Bosnia and Herzegovina *,
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6082 (kasutatud 31. märts 2023).
4. Euroopa Komisjon. 2022. Statement by President von der Leyen on the occasion of her official visit to Serbia,
https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/statement-president-von-der-leyen-occasion-her-official-visit-serbia-2022-10-28_en (kasutatud 31. märts 2023).
5. Euroopa Komisjon. 2022. Report on the main conclusions of the 2022 Enlargement Package delivered by Commissioner Olivér Várhelyi at the Council of Europe (kasutatud 31. märts 2023).
6. Euroopa Komisjon. 2022. Commissioner Várhelyi visits Serbia to discuss priorities under EU accession as well as cooperation on energy,
https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/commissioner-varhelyi-visits-serbia-discuss-priorities-under-eu-accession-well-cooperation-energy-2022-12-01_en (kasutatud 31. märts 2023).
7. Euroopa Komisjon. 2022. Opening remarks by Commissioner Olivér Várhelyi at the press conference on the 2022 Enlargement package,
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_22_6144 (kasutatud 31. märts 2023).
8. Euroopa Komisjon. 2022. Remarks by Commissioner Várhelyi at the AFET Interparliamentary Committee Meeting: „EU enlargement policy in the aftermath of Russia's invasion of Ukraine”,
https://commissioners.ec.europa.eu/2019-2024/varhelyi/announcements/remarks-commissioner-varhelyi-afet-interparliamentary-committee-meeting-eu-enlargement-policy_en (kasutatud 31. märts 2023).
9. Euroopa Komisjon. 2022. Statement of Commissioner Olivér Várhelyi at the official opening of the Open Balkan Summit in Belgrade,

https://commissioners.ec.europa.eu/2019-2024/varhelyi/announcements/commissioner-oliver-varhelyis-press-statement-deliverables-eu-western-balkans-summit-tirana_en
(kasutatud 31. märts 2023).

10. Euroopa Komisjon. 2022. Commissioner Olivér VÁRHELYI in Serbia - Joint press conference with Aleksandar VUČIĆ, President of Serbia (kasutatud 31. märts 2023).
11. Euroopa Komisjon. 2022. Remarks by Commissioner Várhelyi in AFET to present the 2022 Enlargement Package (kasutatud 31. märts 2023).

Lisad

Lisa 1. Raamistamise analüüsi tulemused

Algse raami nimetus	Lõpliku raami nimetus	Raami sisu kirjeldus	Näide raami esinemisest	Esinemis-sagedus
Oodatakse edasiminekut	Euroopa Komisjon ootab järgmisi samme ja edasiminekuid Serbia poolt	Raam väljendab Euroopa Komisjoni ootusi Serbiale seatud liitumisprotsessi kriteeriumite täitmisel ning edasiminekuid Euroopa Liidu ühiste poliitiliste otsuste kohandamisel.	<p><i>“We welcome that #Serbia took an important step today to align with the EU’s list of visa required third countries. Hope to see further improvements soon.”</i> (Twitter 15)</p> <p>(“Tervitasime seda, et #Serbia astus suure sammu täna ühildumaks Euroopa Liidu viisa reeglitega kolmandatele riikidele. Loodame näha edasisi arenguid varsti.”)</p>	21 korda
Euroopa Liit tahab loota Serbia peale				
Euroopa Liidu toetus	Euroopa Liidu toetus Serbiale	Raam rõhutab Euroopa Liidu olulisust Serbiale kui ka püsivat Euroopa Liidu poolset tuge riigi arengus.	<p><i>“Starting my busy day in #Belgrade with Ana Brnabic @SerbianPM and Tanja Mišćević @MINEIsrb</i></p> <p><i>We have discussed the tasks ahead of us to move forward on the EU path. The #EU supports the Serbian reform agenda. #Serbia”</i> (Twitter 33)</p> <p>(“Alustan oma tihedat päeva #Belgradis koos Ana Brnabic-iga @SerbianPM ja Tanja Mišćević-iga @MINEIsrb</p> <p>Me arutasime eesseeisvaid tegevusi, et liikuda edasi Euroopa Liidu teekonnal. #Euroopa Liit toetab Serbia reformikava.</p>	16 korda
Ainult Euroopa Liit saab aidata				

			#Serbia”)	
Koostöö ja ühine eesmärk	Koostöö ühise eesmärgi nimel	Raam rõhutas osapoolte ühisele geograafilisele paiknemisele ja sellest tulenevale vajadusele ühise eesmärgi nimel töötada kui ka väljendus üldiselt koostöö ja partnerluse narratiiv.	<p>“<i>Congratulations to Ivica Dačić for being nominated as the Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs.</i></p> <p>#Serbia is part of the EU family.</p> <p><i>I am looking forward to working together on the EU integration agenda.</i></p> <p>@MFASerbia” (Twitter 18)</p> <p>(“Õnnitlused Ivica Dačić, et oled nomineeritud peaministri asetäitjaks ja välisministriks.</p> <p>#Serbia on osa Euroopa Liidu perest.</p> <p>Ma ootan koostööd Euroopa Liidu integratsiooni tegevuskava osas. @MFASerbia”)</p>	25 korda
Lääne-Balkani regiooni olulisus Euroopa Liidule				
Euroopa pere ja ühine kogukond				
Samm lähemal Euroopa Liitu / Serbia tulevik Euroopa Liidus	Serbia edusammud liitumisprotsessis	Selle raamiga väljendati Serbia edasiminekuid Euroopa Liiduga liitumise protsessis kui ka väljendati kindlust Serbiale Euroopa Liidus olemise tuleviku osas.	<p>“<i>Serbia is one of the most advanced countries on the European path.</i>” (Dokument 4).</p> <p>(“Serbia on üks kõige arenenumaid riike Euroopa teekonnal”)</p>	15 korda
Serbia on kõige lähemal liitumisprotsessis				
Rahulolematus välispoliitiliste otsustega	Rahulolematus välispoliitiliste otsustega	See raam esines Euroopa Komisjoni poolse kriitika all, kus väljendati rahulolematust tehtud	<p>“<i>However, in the current geopolitical context it is also clear that Serbia needs to, as a matter of priority, step up its efforts in aligning with EU positions on</i></p>	9 korda

		välispoliitiliste otsustega, mis pole kooskõlas Euroopa Liidu ühise vaatega ning mida presenteeritakse kui ootusena Euroopa Komisjoni poolt.	<p><i>foreign policy, including declarations and sanctions against Russia.</i></p> <p>(Dokument 5)</p> <p>(“Kuigi, praeguses geopoliitilises kontekstis on ühtlasi selge, et Serbia peab esmajärjekorras suurendama oma panuseid ühildumaks Euroopa Liidu positsiooniga välispoliitikas, seal hulgas avalduste ja sanktsioonidega Venemaa vastu.”)</p>	
Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner	Euroopa Liit on Serbiale peamine poliitiline ja majanduslik partner	Raamiga väljendati Euroopa Liidu tähtsust Serbiale olles neile peamine majanduslik ja poliitiline partner.	<p><i>“The EU is Serbia's most important political and economic partner, and we want to help Serbia to address its challenges, including in the area of energy security.”</i></p> <p>(Dokument 8)</p> <p>(“Euroopa Liit on Serbiale kõige olulisem poliitiline ja majanduslik partner ja me tahame aidata Serbial adresseerida nende väljakutseid, seal hulgas energiajulgeoleku alal”)</p>	8 korda

Allikas: Autor

Lihtlitsents

Mina, Sheryl Tärkla, (isikukood: 60106284236) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

“SERBIA EUROOPA LIIDU LIITUMISPROTSESSI RAAMISTAMINE EUROOPA KOMISJONI KOMMUNIKATSIOONIS UKRAINA SÕJA JÄRGSSEL AJAL”,

“FRAMING SERBIA’S ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION IN EUROPEAN COMMISSION’S COMMUNICATION AFTER THE UKRAINE WAR”,

mille juhendaja on Kristina Muhhina (PhD),

- reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digiarhiivi DSpace’is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace’i kaudu kuni autoriõiguste kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- kinnitan, et olen lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.